

ROMÂNIA
JUDEȚUL ALBA
MUNICIPIUL SEBEȘ
CONSILIUL LOCAL

HOTĂRÂREA NR.202/2026

privind aprobarea studiului de regenerare urbană a Municipiului Sebeș actualizat

Consiliul local al Municipiului Sebeș, jud. Alba;

Întrunit în ședința extraordinară cu convocare de îndată din data de 07.08.2026, ora 10,00;

Luând în dezbateră proiectul de hotărâre privind aprobarea studiului de regenerare urbană a Municipiului Sebeș actualizat;

Analizând:

- referatul de aprobare nr.5030/06.08.2026 prezentat de Primarul Municipiului Sebeș la proiectul de hotărâre privind aprobarea studiului de regenerare urbană a Municipiului Sebeș actualizat;
- raportul de specialitate nr.53033/06.08.2026 al Compartimentului Proiecte cu Finanțare Internă și Internațională prin care se propune Consiliului Local al Municipiului Sebeș aprobarea studiului de regenerare urbană a Municipiului Sebeș actualizat;
- referatul nr.53036/06.08.2026 privind justificarea introducerii de urgență pe ordinea de zi a proiectului de hotărâre a Compartimentului Proiecte cu Finanțare Internă și Internațională.

Având avizul nr.614/2026 al Comisiei pentru administrație publică locală, juridică și de disciplină și avizul nr.615/2026 al Comisiei pentru amenajarea teritoriului, urbanism, lucrări publice, administrarea domeniului public și privat din cadrul Consiliului Local al Municipiului Sebeș;

Având în vedere HCL nr.5/2025 privind aprobarea Studiului de regenerare urbană a Municipiului Sebeș;

Ținând seama de contractul de prestări servicii nr. 230/99024/29.11.2024 privind prestarea serviciilor de elaborare a studiului de regenerare, încheiat cu SEMPER IDEM SRL;

Având în vedere prevederile art. 42, alin (1), lit. a) și ale art. 44, alin. (1) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul art. 129 alin.(2) lit. b) coroborat cu alin. (4) lit. d) și e), din OUG nr. 57/2019 – privind Codul Administrativ.

În baza art. 139 din OUG nr. 57/2019 – privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. (1) Se aprobă Studiul de regenerare urbană a Municipiului Sebeș actualizat, cuprins în anexa 1, care face parte integrată din prezenta hotărâre.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei, își încetează valabilitatea prevederile HCL nr. 5/2025 privind aprobarea Studiului de regenerare urbană a Municipiului Sebeș și orice alte dispoziții contrare prezentei.

Art.2. De ducerea la îndeplinire a prezentei hotărâri răspunde Primarul Municipiului Sebeș prin Aparatul de specialitate al Primarului.

Art.3. Prezenta hotărâre poate fi atacată de către persoanele îndreptățite, în termenul și în condițiile prevăzute de legea 554/2004, privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Prezenta hotărâre va fi afișată, se va publica pe site-ul Primăriei și în Monitorul Oficial al Municipiului Sebeș și se comunică:

- Instituției Prefectului Județului Alba
- Primarului Municipiului Sebeș;
- Viceprimarului Municipiului Sebeș;
- Arhitectului șef;
- Direcției Economice;
- Direcției Tehnice;
- Serviciului Juridic Patrimoniu și Arhivă;
- Compartimentului Relații Publice, Comunicare, Informatică, Digitalizare și Monitor Oficial Local;
- Compartimentul Proiecte cu Finanțare Internă și Internațională.

Sebeș la 07.08.2026

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ
Consilier local, LUPU OVIDIU CĂTĂLIN

CONTRASEMNEAZĂ
SECRETAR GENERAL Municipiul Sebeș
VLAD CRISTINA ELENA

Total consilieri locali	19
Prezenți	19
Pentru	19
Împotrivă	-
Abțineri	-
Neparticipare la vot	-

Statutul de organizare juridică a
Administrației Orașului

Vertragsnummer: 2025-08-001

Decă Anderca Ovidiu Călin	arhitect urbanist	<i>Călin</i>
Lazăr Cristina	urbanist peisagist	<i>Lazăr</i>
Dulcu Ion Marius	inginer	<i>Dulcu</i>
Dincă Daniel Victor	economist	<i>Dincă</i>

SC SEMPER IDEM SRL

CUI 36337148; J35/2117/2016

Jud. Timiș, loc Moșnița Nouă, com. Moșnița Nouă, str. Junimii, nr.34, camera 1

CUPRINS

Introducere	3
1.1. Scopul și principiile unui studiu de regenerare pentru Municipiul Sebeș	3
1.2. Context programatic, strategic și teritorial	5
1.3. Tendințe naționale și provocări-cheie pentru viitor	9
Context socio-economic	15
2.1. Populația și caracteristicile demografice	15
2.2. Patrimoniul natural	17
2.3. Patrimoniul arhitectural și cultural	19
2.4. Locuirea și accesul la utilități	21
2.5. Profilul economic	23
2.6. Instituții locale și servicii publice	26
2.7. Factori și probleme de mediu	28
2.8. Infrastructură și utilități publice	32
2.9. Patrimoniul cultural	35
2.10. Servicii publice	37
Delimitarea zonelor de regenerare urbană la nivelul municipiului Sebeș	46
3.1. Zona centrală a municipiului	48
3.2. Zona Arini	51
3.3. Zona Lancrăm - râul Sebeș	53
3.4. Zona de regenerare urbană Petrești	54
3.5. Zona marginalizată Cartierul romilor	55
3. Zona de regenerare urbană Valea Frumoasei	68
4. Concluzii și recomandări	70
5. Anexe	74

1 INTRODUCERE

Regenerarea urbană este operațiunea urbanistică de transformare, renovare și reabilitare a unor zone din cadrul unităților administrativ-teritoriale cu scopul îmbunătățirii calității mediului construit și natural din zonele supuse operațiunii, prin intermediul acțiunilor integrate și coordonate ce vizează îmbunătățirea condițiilor economice, sociale, culturale, ecologice de mediu, precum și dezvoltarea echipamentelor și serviciilor publice de interes general.

Acțiunile de regenerare urbană se definesc la scară urbană, fiind în sintonie cu strategiile de dezvoltare durabilă identificate pentru oraș prin procese comune ale administrației și comunităților locale: nu există un proces de regenerare urbană eficace și eficient care să facă abstracție de implicarea comunităților locale care locuiesc în zonele vizate și a actorilor locali, atât publici, cât și privați, care acționează și au interese în aceleași zone.

Politica de coeziune reprezintă una dintre cele mai importante și complexe politici ale Uniunii Europene, având ca principal obiectiv reducerea decalajelor economice, sociale și teritoriale între diversele regiuni și statele membre. Pentru atingerea obiectivelor specifice privind creșterea economică și ocuparea forței de muncă, au fost alocate bugete multianuale de finanțare a proiectelor.

În cadrul proiectelor de regenerare urbană, bugetul estimat pentru perioada 2021-2027 este de aproximativ 0,5 miliarde euro. Proiectele de regenerare urbană integrată acoperă un spectru larg de intervenții și de situații ce sunt complementare și sunt corelate cu programele de dezvoltare economico-socială și de mediu a localităților, precum și cu viziunea de amenajare a teritoriului și urbanism.

1.1. Scopul și principiile unui studiu de regenerare pentru Municipiul Sebeș

Conform Legii 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare și a normelor metodologice de aplicare, delimitarea zonelor în care se preconizează operațiuni de regenerare urbană, este cuprinsă în Planul urbanistic general. Delimitarea se va face pe limite cadastrale și vor cuprinde zone omogene din punct de vedere funcțional, ce necesită implementarea unor operațiuni integrate, caracterizate de una sau mai multe dintre următoarele situații:

- a) zone centrale;
- b) zone istorice;

- c) zone construite protejate;
- d) zone din mari ansambluri de locuit;
- e) zone locuite de comunități defavorizate, inclusiv așezări informale;
- f) zone de reconversie funcțională: situri industriale dezafectate, situri militare dezafectate, situri cu infrastructuri majore dezafectate.

Identificarea și delimitarea unui areal ca zonă de regenerare urbană se face pentru a orienta,

prioritar pentru zona respectivă, finanțări și instrumente de intervenție dedicate.

În conformitate cu Declarația de la Toledo (2010) la care au participat statele membre la nivelul Uniunii Europene, regenerarea urbană integrată "își propune să optimizeze, să conserve și să revalorifice întreg capitalul urban existent (social, mediu construit, patrimoniu, etc.) față de alte forme de intervenție în care, în tot acest capital urban, doar valoarea terenului este prioritizată și conservată prin demolarea traumatizantă și prin înlocuirea restului întregului capital urban și – cel mai lamentabil – social".

Astfel, procesul de regenerare urbană trebuie să țină cont de identitatea și cultura urbană alături de elemente de bază ale regenerării, cum ar fi mobilitatea, protecția mediului și accesul la servicii și dotări.

Problematica regenerării urbane este menționată de mai multe documente de la nivel european, și

anume:

■ Declarația finală a Conferinței Europene a Miniștrilor Responsabili cu Amenajarea Teritoriului – CEMAT (2007) la nivelul statelor membre, definește regenerarea urbană ca un "set de operațiuni destinate transformării bazei socio-economice a unor anumite zone urbane vechi în forme funcționale și spațiale durabile prin atragerea de noi activități, noi firme, îmbunătățind mediul urban și diversificând structura socială."

■ Noua Agendă Urbană (2017) promovează, în contextul planificării și gestionării dezvoltării spațiale urbane, planificarea expansiunilor urbane, prioritizând reînnoirea, regenerarea și modernizarea zonelor urbane.

■ Noua Cartă de la Leipzig (2020) prevede reducerea expansiunii urbane, prioritizarea reînnoirii și regenerarea complexă a zonelor urbane, inclusiv redezvoltarea siturilor industriale abandonate sau în ruină (tip „brownfield”) pentru limitarea impermeabilizării solului.

■ Pactul de la Amsterdam (2016) susține regenerarea urbană a cartierelor defavorizate ca soluție localizată pentru reducerea sărăciei urbane.

■ În Declarația de la București (2019) asumată de miniștrii responsabili cu dezvoltarea urbană din cadrul statelor membre UE este recunoscută importanța zonelor urbane de toate dimensiunile ca element cheie al coeziunii teritoriale, fiind palierul administrativ cel mai apropiat de cetățeni.

La nivelul Uniunii Europene a fost subliniată nevoia unei dezvoltări urbane durabile și incluzive din punct de vedere social, care trebuie realizată într-o manieră integrată asupra problemelor orașului, în vederea reducerii disparităților și creșterii coeziunii socio-economice.

1.2 Context programatic, strategic și teritorial

Programul Operațional Regional. Logica intervențiilor la nivelul Regiunii de dezvoltare Centru va fi în strictă corelare cu cele 5 obiective strategice ale **Politicii de Coeziune 2021 – 2027**:

Obiectiv strategic Politica de Coeziune 2021 - 2027

Priorități POR 2021-2027

	a(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
OP1 - O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	a(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
	a(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
	a(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat
OP 2 - O Europă mai verde	b(i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
- O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a	b(vii) Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării
	b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile

Obiectiv strategic Politica de Coeziune 2021 - 2027

Priorități POR 2021-2027

economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor

OP 3 - O Europă mai conectată, prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale

c(iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

OP 4 - O Europă mai socială prin implementarea pilonului european al drepturilor sociale

d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv prin îmbunătățirea adaptării la educație și formare la distanță și online”;

OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale

d(v) Creșterea rolului culturii și turismului în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială;

e(i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;

e(i) favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

Sursa: POR Regiunea Centru 2021 -- 2027

Strategia de Specializare Inteligentă 2021 – 2027¹ pentru Regiunea Centru este orientată spre antreprenoriat, pornind de la avantajele regionale, ținând spre avansarea în lanțurile valorice europene și spre transformarea economiilor regionale. La nivelul strategiei au fost identificate 5 obiective:

- **Obiectivul 1.** Susținerea creării de cunoaștere și inovării în sectoarele de excelență regionale;

¹ Sursa: http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/01/RIS3Centru_2021-2027.pdf

- **Obiectivul 2.** Modernizarea industrială a sectoarelor de excelență regionale;
- **Obiectivul 3.** Integrarea în fluxurile de cunoaștere regionale, europene și globale;
- **Obiectivul 4.** Inovare pentru comunități sustenabile;
- **Obiectivul 5.** Susținerea digitalizării economiei și societății.

Sectoarele de excelență identificate la nivel regional sunt:

⬇ Industria auto și mecatronica	⬇ Industria aeronautică	⬇ Sectorul agroalimentar
⬇ Silvicultura, prelucrarea lemnului și industria mobilei	⬇ Industria ușoară	⬇ Sectorul IT și industriile creative
⬇ Sănătatea	⬇ Mediul construit sustenabil	⬇ Turismul

La nivel județean se remarcă **Strategia de dezvoltare a județului Alba** pentru perioada 2021-2027 ce cuprinde următoarele proiecte aferente municipiului Sebeș:

În 2030 Județul Alba va fi:

- Program 1.1a-2: Infrastructura rutieră de transport județean și local - 14. Modernizare și reabilitare străzi; 15. Realizare sensuri giratorii; 16. Modernizare drumuri exploatație agricolă;
 - Program 1.1a-3: Variante ocolitoare/ șosele de centură/ drumuri de legătură - 3. Realizare variantă ocolitoare;
 - Program 1.1a-4: Noduri multinodale - 5. Nod intermodal transport public;
 - Program 1.1a-5: Transportul alternativ - 4. Realizare piste de biciclete;
 - Program 1.1a-7 Infrastructura de transport feroviar - 1. Dezvoltarea transport CF Cugir-Sebeș-Alba Iulia;
 - Program 1.1b-1: Introducere rețele de transport gaze naturale - 1. Alimentare cu gaze naturale, sat Răhău;
- Un județ care conectează, promovează și susține dezvoltarea afacerilor păstrând și atrăgând noi companii!
 - Un județ care răspunde nevoilor cetățenilor prin servicii adecvate, eficiente și de calitate!
 - Un județ care promovează posibilități de odihnă și recreere variate într-un cadru natural și o atmosferă culturală de excepție!
 - Un județ în care asigurăm o administrare integră, transparentă și responsabilă, înțelegând că deciziile pe care le luăm astăzi vor avea un ecou peste mai multe generații!

- Program 1.3a-1: Parcuri industriale, tehnologice și smart - 2. Realizare parc industrial;
- Program 2.1.a-1. Piețe publice și zone pietonale - 11. Reamenajare Aleea Parc, Aleea Lac, Valea Frumoasei; 12. Realizare spații parcare auto;
- Program 2.1.a-3: Spații publice în cartiere de locuit - Modernizare cartier Mircea cel Mare;
- Program 2.2.a-2: Învățământ primar, gimnazial și liceal - 10. Reabilitare și modernizare instalații electrice școala gimnazială Mihail Kogălniceanu; 11. Amenajare locuri de joacă școala gimnazială Răhău;
- Program 2.2.b-1: Asistență medicală spitalicească - 9. Reabilitare clădire maternitate;
- Program 2.2.b-6: Asistență medicală de urgență - 2. Achiziționare sau construcție nouă substația Sebeș (actualmente în locație improprie);
- Programul 2.2.c-3. Protecția persoanelor vârstnice - 4. Construirea unui centru multifuncțional pentru persoane în vârstă; 5. Realizare infrastructură de susținere a digitizării serviciilor;
- Program 2.3.a-1. Alimentare cu apă potabilă - 3. Investiții de reabilitare SA 03 Sebeș, conform Masterplan Județean pentru Infrastructura de Apă/ Apă Uzată – Faza 2 (2020-2040); 16. Extindere rețea apă potabilă; 17. Reabilitarea rețea apă potabilă;
- Program 2.3.a-2. Canalizare - 2. Investiții de reabilitare și extindere rețele canalizare GA 02 Sebeș, conform Masterplan Județean pentru Infrastructura de Apă/ Apă Uzată – Faza 2 (2020-2040); 14. Modernizare și extindere colectoare canalizare;
- Program 2.3.b-1. Iluminat public - 4. Extindere și modernizare iluminat public stradal; 5. Realizare canalizare subterană curenți slabi;
- Program 2.4.a-1. Patrimoniul construit - 9. Restaurare, consolidare și valorificare Casa Zapolya-Muzeul municipal Ioan Raica;
- Program 2.4.b-1. Reabilitarea infrastructurii culturale - 14. Reamenajare spațiu centrală termică în Centrul multifuncțional cultural – recreativ;
- Program 2.4.b-2. Dezvoltări noi de Infrastructură culturală - 1. Construcție centru multifuncțional pentru adulți;
- Program 2.4.c-1. Infrastructura pentru sport și tineret - 20. Construire baze sportive TIP 1 și TIP 2;
- Program 3.1b-2: Extinderea rețelei de spații verzi, inclusiv prin reconversia terenurilor degradate și crearea unor coridoare verzi-albastre - 10. Reabilitare și revitalizare Parc Arini; 11. Asigurare de supraveghere video;

- Program 3.3b-1: Clădiri publice - 2. Creșterea eficienței energetice a clădirii Spital din cadrul spitalului municipal; 3. Reabilitare termică și energetică a construcțiilor a sediului poliției;
- Program 3.4.a-3: Gestionarea deșeurilor de grajd în zonele cu risc de poluare cu nitrați și nitriți - 3. Depoluarea zonelor cu nitriți;
- Program 3.5b-2: Decontaminarea și ecologizarea siturilor contaminate - 7. Ecologizare depozit deșeuri municipale.

La nivel local, în ultimii ani au fost elaborate o serie de documente programatice, printre care:

Programul de îmbunătățire a eficienței energetice al Municipiului Sebeș – 2017 (PIEE) – instrument prin care se urmărește dezvoltarea energetică durabilă a municipiului Sebeș;

Planul de acțiune pentru energie durabilă al Municipiului Sebeș – 2030 (PAED) reprezintă documentul de angajament al administrației publice locale Sebeș pentru următorii 12 ani, cu scopul reducerii emisiilor de CO₂ pe întreg teritoriul municipiului, conform Țintelor voluntar asumate.

Planul de acțiune pentru adaptarea la schimbările climatice al Municipiului Sebeș – 2030 (PAASC) este documentul strategic la nivel local, dezvoltat în cadrul inițiativei Convenția Primarilor Privind Clima și Energia 2030, rezultat din colaborarea Agenției Locale a Energiei Alba – ALEA cu autoritatea locală, document care încadrează viziunea și măsurile municipalității privind atenuarea riscurilor cu care se confruntă actualmente din punct de vedere climatic și al mediului și riscurile preconizate a se amplifica ca frecvență și intensitate în viitor, pe termen mediu, vizând un interval cuprins între 5 și 10 ani.

1.3 Tendințe naționale și provocări-cheie pentru viitor

În cadrul localităților urbane din România sunt necesare intervenții de regenerare urbană a zonelor, orasele confruntându-se cu disfuncții rezultate în urma dezvoltării socio-economice din ultimele decenii.

Dezvoltarea României se află în strânsă legătură cu dezvoltarea orașelor, o dezvoltare policentrică pentru susținerea întregului teritoriu național. Dezvoltarea orașelor poate fi încadrată în două perioade, în funcție morfologia țesutului construit, în perioada socialistă (înainte de 1989) și după această perioadă (între 1990 și prezent). Țesutul construit în prima perioadă este caracterizat de blocuri de locuit, în cadrul cărora cea mai mare parte a spațiului public este

utilizată în scopul parcării automobilelor, spațiile de relaxare, socializare sau petrecerea timpului liber pentru diferitele categorii de persoane fiind subjugate acesteia. Aceste zone sunt în prezent sufocate de suprafețele betonate, ocupate de parcuri, garaje, chioșcuri, având efecte negative asupra sănătății, incluziunii și bunăstării populației rezidente. În cadrul dezvoltărilor realizate după anul 1990, acestea sunt localizate de multe ori la periferia orașelor, aici apărând fenomenul de expansiune urbană. În lipsa unor reglementări stricte, aceste areale pot genera dezvoltări haotice, nesistematizate, cu acces îngreunat la infrastructura tehnico-edilitară sau de circulații. Din cauza dimensiunii, extinderea infrastructurilor în aceste areale generează costuri greu de suportat pentru autoritățile publice locale, acestea fiind de multe ori inefficiente.

Totodată, sănătatea și bunăstarea locuitorilor este influențată de cantitatea și calitatea spațiilor verzi din cadrul orașelor. La nivelul orașelor din România, suprafața medie de spațiu verde este de 18 mp²/locuitor, valoare inferioară mediei europene și normei naționale reglementate prin OUG nr. 114/2007, aceasta fiind de 26 mp²/locuitor.

Alte elemente componente ale mediului natural, care de multe ori rămân nevalorificate, sunt malurile râurilor/lacurilor. De multe ori, orașele se dezvoltă fără a proteja și valorifica potențialul oferit de cadrul natural existent.

Dezvoltarea orașelor este relaționată cu evoluția demografică care la rândul ei este influențată de calitatea vieții dintr-un oraș. Oamenii preferă să locuiască în orașe civilizate, care oferă condiții bune de trai, acces la servicii și dotări necesare, cu un mediu urban sănătos și curat. Totodată, calitatea punctelor de interes ale orașelor precum zonele centrale, istorice, piețe, gări și autogări, etc., influențează major calitatea vieții locuitorilor săi și a atractivității localității. În multe dintre cazuri, autoritățile publice locale nu reușesc să își protejeze și valorifice patrimoniul construit, având bugete limitate.

O altă problemă rezultată în urma evoluției orașelor este înglobarea zonelor industriale în țesutul urban construit. În urma acestor activități terenurile pot fi poluate și degradate.

Astfel, regenerarea urbană cuprinde intervenții asupra condițiilor de viață, asigurând coeziunea și reducerea disparităților socio-economice a zonelor, având ca rezultat creșterea atractivității zonei pentru investitori și crearea de locuri de muncă.

Ținând cont că zonele urbane sunt considerate principalele motoare ale creșterii economice și a unei dezvoltări policentrice, procesul de regenerare urbană este unul imperios și complex, din punct de vedere al susținerii dezvoltării socio-economice al localităților. Astfel, regenerarea

urbană este importantă din punct de vedere public și strategic, având rezultate pe termen scurt, mediu și lung.

Orașele ar trebui să își pună în valoare punctele forte inerente, înglobate în țesutul lor dens și variat, iar regenerarea urbană ar trebui să reprezinte un instrument în inversarea tendinței actuale de expansiune, conform Politicii Urbane a României, document elaborate de Banca Mondială. Totodată, regenerarea urbană trebuie realizată luând în calcul echitatea și interesele tuturor categoriilor sociale, în vederea evitării gentrificării.

La nivel național, a fost stabilit modul în care proiectele de regenerare urbană pot și finanțate din fonduri nerambursabile și rolul autorităților publice locale în vederea elaborării și pregătirii proiectelor de regenerare urbană pe baza unor reglementări comune, care să asigure eligibilitatea acestora.

Astfel, conform Legii nr. 350/2001, în Planul Urbanistic General sunt delimitate zonele în care se preconizează operațiuni urbanistice de regenerare urbană. Din păcate, Planurile Urbanistice Generale ale localităților din România nu cuprind ultimele dezvoltări și tendințele de dezvoltare generate de factori economici, sociali și politici, perioada de valabilitate a documentațiilor fiind de cele mai multe ori prelungită, iar procedura de avizare și aprobare a documentațiilor noi fiind de durată. Fără o reglementare care să acopere situațiile în care regenerarea urbană poate soluționa disfuncțiile existente, a cadrului necesar pentru elaborarea documentațiilor aferente proiectelor de regenerare urbană finanțabile prin fonduri nerambursabile, administrațiile publice locale nu pot pregăti proiecte care să răspundă cerințelor impuse.

Astfel, prin adoptarea Ordonanței de Urgență nr. 183 din 28 decembrie 2022 a fost stabilit cadrul general de finanțare din fonduri externe nerambursabile și modul în care domeniul de regenerare urbană urmează a fi finanțat din fonduri europene alocate în cadrul Programelor Operaționale Regionale (POR) și stabilește etapele premergătoare depunerii de proiecte mature prin integrarea zonelor de regenerare urbană în planurile urbanistice și de amenajare, precum și prin elaborarea documentațiilor necesare.

Activitățile care privesc regenerarea urbană sunt finanțabile din fonduri nerambursabile în cadrul politicii de coeziune din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) fiind considerate investiții în tranziția verde deoarece vizează îmbunătățirea durabilității și a eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și promovarea unei dezvoltări mai durabile și prietenoase cu mediul. Totodată, aceste proiecte includ măsuri complementare de mediu, duvernanță locală, expropriere pentru cauză de utilitate publică, operațiuni funciare,

economice, sociale, culturale, educaționale finanțate de la bugetul de stat sau local sau prin alte programe europene, cu menționarea surselor de finanțare, precum și prezentarea caracterului integrat, a succesiunii și coerenței implementării acestora. Aceste măsuri au ca scop eliminarea decalajelor economice, sociale și creșterea atractivității și vor urmări implicarea populației și a stakeholderilor, ca măsură proactivă de susținere a parteneriatelor între administrația publică și mediul privat, și implementarea proiectelor sociale.

Conform OUG nr. 183/2022 în cazul în care prin Planul Urbanistic General nu au fost stabilite inițial zone pentru operațiuni de regenerare urbană, sau în cazul în care au fost identificate alte zone care pot face obiectul regenerării urbane, inclusiv zone urbane marginalizate cuprinse în strategiile de dezvoltare locală, delimitarea acestor zone se realizează în baza unui studiu elaborat de specialiști atestați în domeniul urbanismului. Delimitarea acestor zone de regenerare urbană se realizează pe limite cadastrale și include, după caz, zonele învecinate cu care există legături ecologice, peisagistice, funcționale sau de circulație, pentru a crea conexiunile către acestea.

Studiul de față are ca scop delimitarea zonelor de regenerare urbană din municipiul Sebeș, cum au fost ele definite prin Ordonanță de Urgență nr. 183 din 28 decembrie 2022. Prin studiu sunt identificate zone care necesită implementarea unor operațiuni integrate de regenerare urbană, în care se regăsesc cel puțin una din următoarele situații: zonă centrală, zonă istorică, zone construite protejate și zone de protecție a monumentelor, zone din ansambluri de locuit, zona autogărilor, stațiilor, haltelor și punctelor de oprire feroviare, zonele adiacente infrastructurii feroviare, zonele activelor feroviare dezafectate, maluri și insule ale râurilor, fluviului și lacurilor, zone locuite de comunități defavorizate, inclusiv așezări informale, zone de reconversie funcțională, zone destructurate cuprinzând parcele construite izolat, realizate în mod necoordonat și fragmentat, respectiv foste terenuri agricole afectate de expansiune urbană necontrolată ce necesită reconfigurări în vederea dezvoltării urbanistice durabile, zone de agrement și turism, zona piețelor destinate comerțului cu produse și servicii. Regenerarea urbană vizează revitalizarea și îmbunătățirea fizică, socială și economică a mediului urban. Prin intervenții planificate și sustenabile, se urmărește transformarea zonelor dezavantajate, neatractive sau deteriorate în spații funcționale, atrăgătoare și cu o utilizare mai eficientă a resurselor. Acest proces poate avea un impact semnificativ asupra calității vieții în orașe, contribuind la crearea unor comunități mai vibrante și sustenabile.

Astfel, documentația de față are ca scop delimitarea zonelor care necesită operațiuni de regenerare urbană. Proiectele de regenerare urbană, care pot fi finanțate prin Programele operaționale regionale, acoperă un spectru larg de intervenții și situații care sunt complementare, în special:

- îmbunătățirea calității serviciilor de administrare a domeniului public și privat;
- renovarea, consolidarea sau reabilitarea imobilelor aflate în proprietate publică sau privată a statului sau a unității administrativ-teritoriale, inclusiv reconversia funcțională a acestora, cu o atenție specială asupra reducerii riscului seismic, ameliorării performanțelor energetice, a instalațiilor și infrastructurii asociate, inclusiv prin promovarea de soluții tehnice inovative.

2 CONTEXT SOCIO-ECONOMIC

Municipiul Sebeș este așezat pe un teren relativ plan, în partea central sudică a județului Alba, aproape de confluența Sebeșului cu Mureșul la altitudinea de 248 de metri, situat la intersecția drumurilor naționale Sibiu – Cluj și Sibiu – Arad, la o distanță de 15 km de Alba Iulia, 55 km de Sibiu și 63 km de Deva.

Coordonatele geografice ale municipiului Sebeș sunt: 45° 38' latitudine nordică, 23° 34' longitudine estică.

Teritoriul municipiului Sebeș este străbătut de râurile Sebeș și Secașul Mare și se învecinează la: est - comunele Daia Română, Cut și Călnic, sud - comunele Cîlnic și Săsciori, vest - comunele Vințu de Jos și Pianu, nord - municipiul Alba Iulia. Din municipiul Sebeș fac parte următoarele localități:

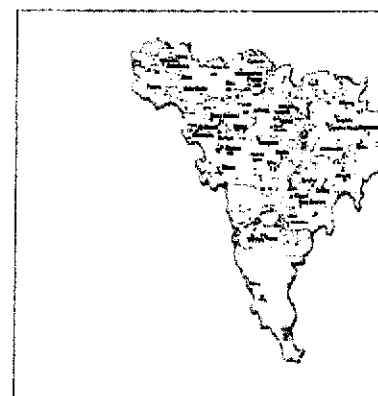
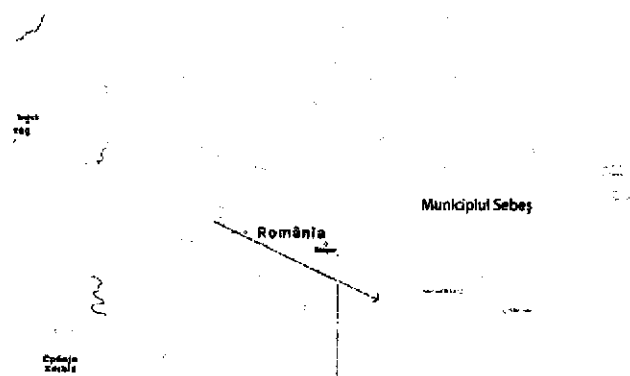
- **Sebeș** – situat pe ambele maluri ale râului cu același nume, la intersecția drumurilor naționale și europene DN1 și DN7;
- **Lancrăm** – localitate componentă, aproape de limita nordică a municipiului, la aproximativ 2 kilometri de localitatea Sebeș;
- **Petrești** – localitate componentă așezată de-a lungul râului Sebeș la 3,5 kilometri de Sebeș spre sud cu acumularea care-i poartă numele, care funcționează în scopul alimentării și atenuării undelor de viitură din amonte;
- **Răhău** – sat aparținător pe Valea Secașului Mare ce se deschide la sud de DN1 și așezat în partea sud estică a localității Sebeș.

Teritoriul Municipiului Sebeș se înscrie în tipul de climat temperat continental specific regiunilor deluroase cu înălțimi cuprinse între 200 - 800 m. Climatul este influențat de relief prin forma sa, poziția versanților și altitudine. Munții constituie o barieră orografică, iar culoarul Mureșului favorizează pătrunderea aerului în ambele sensuri determinând zonalitatea pe verticală a tuturor elementelor climatice. Iarna, temperaturile multianuale oscilează în jurul valorii de - 2°C. Invasiile de aer maritim produc creșteri ușoare de temperaturi. Primavara temperaturile medii lunare sunt mai ridicate cu 6 - 12°C, iar toamna mai coborite 5 - 9°C.

Variabilitatea anuală a temperaturii are caracter neperiodic 2 - 4°C. Cele mai mari abateri ale mediilor lunare se înregistrează iarna și primavara, datorate circulației atmosferice mai intense. Temperatura minimă absolută - 25°C, iar maximă 39°C spre culoarul Muresului.

Diversitatea reliefului, a structurii geologice cât și a climatului se reflectă direct asupra vegetației. Astfel, între extremele altitudinale cuprinse între lunca Mureșului și cel mai înalt vârf (Șureanu 2059 m) se găsesc individualizate principalele etaje de vegetație.

Apa lacurilor de pe Valea Sebeșului Oașa, Tău, Căpâlna și Petrești este folosită atât din punct de vedere hidroenergetic cât și în sistem microregional în alimentarea cu apă a localităților.

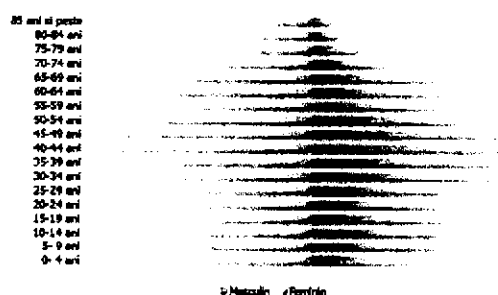
Hartă cu localizarea în cadrul României și județului Alba

2.1 Populația și caracteristicile demografice

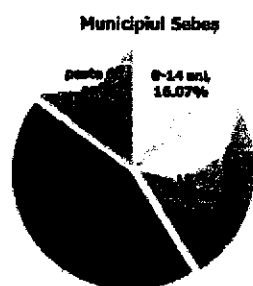
Conform datelor înregistrate la Recensământul general al populației din anul 2021 Municipiul Sebeș are un număr de 26.490 locuitori din care 12.685 de bărbați și 13.805 femei.

Se constată că datele furnizate de către INS anual atestă un număr mai mare al populației reale comparativ cu populația recenzată. Astfel, în anul 2023 municipiul Sebeș avea o populație stabilă de 32.645 locuitori după domiciliu, ceea ce reprezintă o creștere cu 1,11% față de efectivul înregistrat în 2010 (32.287 locuitori).

În formă grafică, structura populației pe grupe de vârstă este portretizată ca o piramidă ce are ca bază cea mai tânără grupă de vârstă, fiecare strat suplimentar prezentând următoarea cea mai veche cohortă (colectivitate a oamenilor care au trăit același eveniment demografic într-o perioadă de timp). Structura pe grupe de vârstă și evoluția acesteia în ultimii ani confirmă un proces de îmbătrânire a populației în municipiul Sebeș. Prezentăm mai jos piramida vârstelor în municipiul Sebeș.

Informațiile statistice arată că media vârstei populației municipiului Sebeș este de aproximativ 40 ani, caracteristică unei populații relativ tinere, iar populația activă (cu vârste cuprinse între 15-60 ani) reprezintă 62,42% (20.379 locuitori) din totalul populației aferentă municipiului. Procentul de locuitori cu vârste de peste 60 de ani este de 21,50%, reprezentând aproximativ 1/5 din totalul populației.

În ceea ce privește structura pe sexe, la nivelul municipiului Sebeș: 47,88% bărbați și 52,12 % femei. Un segment important de populație aptă de muncă, segmentul cel mai activ între 20 de ani și 49 de ani caracterizează piramida vârstelor pentru municipiul Sebeș.

În perioada 2010-2020, populația municipiului Sebeș din grupa de vârstă tânără (0-14 ani) a scăzut cu 4,06% (5.246 persoane), ajungând la 16,07% din totalul populației municipiului, în timp ce populația vârstnică (65 ani și peste) atinge o pondere de creștere de 43,60% (4.944 persoane) și anume un procent de 15,14% din totalul populației aferente municipiului, ceea ce demonstrează tendința de îmbătrânire a populației.

Din punct de vedere etnic, populația Municipiului Sebeș este compusă din români în proporție de 83,01% și din minorități care reprezintă 5,54 % din totalul populației care și-a declarat etnia. Din punct de vedere al structurii etnice, populația dominantă a municipiului Sebeș este reprezentată de români cu un procent de 83,01%, aflată însă într-o scădere considerabilă față de cea înregistrată la recensământul din 2002 (92,54%). Aceasta este urmată de rromi cu 4,09%, germani cu 0,84%, maghiari cu 0,41%, italieni cu 0,04% , alte etnii 0,04%, persoane care nu și-au declarat etnia: 11,48%.

Structura populației este echilibrată din punctul de vedere al împărțirii pe sexe. Astfel, în 2020 populația municipiului Sebeș era formată din 16.923 persoane de sex feminin, reprezentând 51,84% din total populație și un număr de 15.722 persoane de sex masculin, corespunzător unui

procent de 48,16%. Existența unui mic excedent feminin poate influența, în sens ușor pozitiv, natalitatea. În perioada 2010-2020, populația feminină fertilă, cu vârste cuprinse între 15-49 de ani, a înregistrat o tendință de scădere.

Populația școlară pe niveluri de educație în municipiul Sebeș este structurată pe niveluri de instruire astfel:

Elevi înscriși în învățământul preuniversitar: 4670; elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special): 2742; Elevi înscriși în învățământul liceal: 1541; Elevi înscriși în învățământul profesional: 316.

2.2 Patrimoniul natural

Municipiul Sebeș este caracterizat printr-o varietate ridicată de spații publice verzi, reprezentative la nivelul municipiului, grădini de dimensiuni mari (parcul Arini, aflat într-o stare total necorespunzătoare dar cu perspectiva de a fi reabilitat) sau medii (Piața Libertății, Parcul Tineretului, Parcul Primăriei împreună cu zona centrului istoric, Parcul Zăvoi din Petrești). Este de menționat faptul că zonele marginalizate Cartierul Romilor și Colonia Petrești nu dispun de astfel de amenajări.

Zonele de locuire sunt deservite de scuaruri care înglobează și locuri de joacă pentru copii. Principalul spațiu public amplu ca suprafață este Parcul Primăriei împreună cu zona Centrului istoric care este amenajat și bine deservit de dotări de utilitate publică, specifice zonei. Alte zone ample sunt reprezentate de parcul Arini și parcul Tineretului reabilitat în anul 2019. Dat fiind rolul de reper, aceste spații sunt folosite și ca locuri de întâlnire pentru rezidenții zonei. În vecinătatea vestică parcului Arini se află râul Sebeș, un element de cadru natural major, care traversează întreaga localitate pe direcția nord-sud care însă nu are malurile amenajate.

Râpa Roșie reprezintă unul dintre cele mai spectaculoase obiective ale județului Alba și chiar ale României. Rezervația este situată la 3 km de orașul Sebeș, la poalele dealului Pleșii (507 m), la aproximativ 3 km de DN 1 Sibiu-Cluj. Accesul se face din centrul orașului Sebeș, spre Unitatea Militară, circa 1 km spre N, până la podul peste Râul Secaș (acces auto), după care se urcă până la baza versantului. Panorama grandioasă a Râpei Roșii este vizibilă și din șoseaua națională DN1-DN7 și autostrada A1. Râpa Roșie este arie naturală protejată de interes național, cod: ROSCI0211, încadrare IUCN – categoria IV, tip SCI - arie geologică complexă, cu o suprafață de 25 ha conform cu Legea nr. 5/2000.

Printre alte arii de interes județean, de la nivelul Municipiului Sebeș, menționăm: Râpa Lancrămului, rezervație geologică complexă, cu o suprafață 0,5 ha și Fânețele de pe Dealul Pripoc, rezervație botanică, cu o suprafață 10 ha.

În ceea ce privește determinarea calității aerului la nivelul municipiului Sebeș este amplasată o stație de monitorizare a calității aerului, parte integrantă a Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA). Stația amplasată este de tip Industrial 2, locația acesteia fiind în Sebeș, Str. Mihail Kogălniceanu (Școala Generală nr.4), indicatorii ce se determină fiind: SO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀, COV. De asemenea, începând cu anul 2020 Municipiul Sebeș deține și operează propria stație de monitorizare a calității aerului. În prezent este în curs de elaborare Planul de calitate a aerului care va propune un program de măsuri în scopul reducerii gradului de poluare în municipiu.

În ceea ce privește acumularea emisiilor de pulberi (PM₁₀) din diferite surse, aceasta are cauze multiple dintre care unele sunt prezente pe tot parcursul anului – cum sunt activitățile industriale, traficul sau lucrări de construcții, iar altele sunt caracteristice perioadei de toamnă-iarnă, respectiv arderea combustibililor solizi pentru încălzirea locuințelor sau activitățile agricole specifice perioadei de toamnă. De asemenea, o contribuție majoră la creșterea concentrației de pulberi în suspensie (PM₁₀) o au și condițiile meteorologice cum sunt ceața sau calmul atmosferic, care îngreunează dispersia poluanților în atmosferă.

Având în vedere că Sebeșul se află la întâlnirea unor foarte importante căi de comunicație și transport (rutier – DN 7, DN 1, A1, A10; feroviar Magistralele 2 și 3) ne aflăm în fața unui trafic susținut, cu tranzit important, inclusiv de camioane de transport marfă. Toate acestea, alături de dezvoltarea economică din ultimii ani, cu inaugurarea unor mari capacități de producție industrială, aduc și posibile surse de poluare, ape uzate, nivel ridicat de zgomot. Existând o zonă industrială mai dezvoltată și autostradă nivel de zgomot și PM₁₀ este ridicat iar la Ministerul mediului a fost demarată procedura de achiziție a două autolaboratoare mobile, dintre care unul va fi utilizat pentru măsurarea poluării la Sebeș.

Industria de prelucrare a lemnului reprezintă de asemenea un factor de risc. Concluziile Studiului de percepție a populației Municipiului Sebeș asupra calității factorilor de mediu și starea de sănătate, realizat de INSP (Institutul Național de Sănătate Publică) și Centrul Național de Monitorizare a Riscurilor din mediul Comunitar, cetățenii au semnalat că poluarea din municipiul Sebeș se manifestă cel mai puternic în aer (96% din cetățenii interogați). Agenția pentru Protecția Mediului cu sprijinul autorităților locale monitorizează continuu indicatorii de calitate ai mediului.

În zona Sebeș este necesară monitorizarea atentă și luarea de măsuri preventive pentru a fi evitate orice accidente tehnologice cu posibile consecințe de mediu.

2.3 Patrimoniul arhitectural și cultural

Municipiul Sebeș dispune de numeroase monumente incluse în Lista Monumentelor Istorice avizate de Ministerul Culturii, care sporesc atractivitatea localității și relevă potențialul de dezvoltare turistică al zonei. În continuare enumerăm câteva din monumentele, siturile arheologice, istorice și de arhitectură cuprinse în Lista Monumentelor Istorice: Incinta fortificată a orașului, Turnul semicircular, Turnul octogonal, Turnul cismarilor, Turnul croitorilor, Poșta veche, Școala Generală nr. 2, Primăria Municipiului, Biserica evanghelică, Capela cimiterială, Biserica „Învierea Domnului”, Mănăstirea Sebeșo-catolică „Sf.Bartolomeu”, Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, Ansamblul fostei biserici evanghelice (turn-clopotniță și incintă fortificată din sec.XIV-XVIII), Petrești, în cimitirul evanghelic, Casa memorială L.Blaga - Lancrăm, Așezare de epoca bronzului la „Râpa Roșie”, Situl arheologic de la Sebeș „Podul Pripocului”, Situl arheologic de la Petrești „Groapa Galbenă”, Așezare Sebeșă la Răhău „Budirăul Ciobănelului”, Situl arheologic de la Răhău „Dealul Șipotelor”.

Municipiul Sebeș deține un patrimoniu considerabil de monumente istorice și obiective turistice și beneficiază de numeroase atracții turistice culturale (ce pot fi cuprinse în cadrul unor circuite mai ample de vizitare a obiectivelor similare din Transilvania), o bază de spații de cazare care să susțină în continuare dezvoltarea turismului, dar și activități industriale care să susțină turismul de business.

Valea Sebeșului reprezintă o atracție turistică prin prisma turismului activ dar și din perspectiva turismului etnografic, datorită așezărilor rurale unde se mai practică încă o serie de activități tradiționale (țesutul, prelucrarea lemnului, pictura).

În zona Sebeșului se practica următoarele tipuri de turism:

- Turism istoric: Cetatea dacică – (Căpâlna); Situl arheologic Pianu de Jos; Situl arheologic Tartaria; Casa Barcsay sec. XVIII (Săliște); Cetatea Greavilor - sec. XIII-XVI (Gârbova); Cetatea Uricșilor sec. XIII-XV (Gârbova); "Sfânta Cruce" (Sebeș); Conacul Bethlen - sec.XVIII (Cut); Cetatea Călnic (1269 – Călnic).

- Turism religios: Biserica Evanghelică (Sebeș), Biserica Sebeșo-Catolică "Sf. Bartolomeu" (Sebeș), Biserica ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului” (Sebeș); Casa Binder (Sebeș), Biserica Veche (Sebeș), Biserica „Schimbarea la fata” (Sebeș), Biserica „Sf. Gheorghe” (Sebeș).
- Turism activ: terenul de golf de la Planu de Jos, Rezervația Naturală Oul Arsizei de la Recea (Săliște), Cheile Lazului (Săsciori), Pădurea de pini din Laz (Săsciori), Piatra Zmeilor (Săsciori), Gaura Zmeilor (Săsciori), Slemăa Tonii (Săsciori), Piatra Tomii (Blandiana), Șoseaua Transalpina (Munții Parâng).
- Turism etnografic: 1. școlile populare de meșteșuguri de la Laz (Săsciori).
- Alte atracții: Muzeul Ioan Raica (Sebeș), Râpa Roșie (Sebeș), Turnul Studentului, Turnul Croitorului (Sebeș).
- Alt tip de turism practicat în Municipiul Sebeș este turismul de business ce a luat amploare odată cu revigorarea producției industriale, fapt ce s-a reflectat în clasificările superioare ale spațiilor de cazare noi construite.

În domeniul „Hoteluri și restaurante”, în anul 2019 erau active 42 întreprinderi în municipiul Sebeș cu pondere majoritară în cifra de afaceri aferentă domeniului turism. Numărul întreprinderilor active din domeniu a crescut în 2019 cu 31,25% față de anul 2015.

Din totalul firmelor active din domeniu, cu pondere principală în cifra de afaceri, 38.10% făceau parte din activitatea „5610 Restaurante” și 38,10% din „5630 Baruri și alte activități de servire a băuturilor”. Conform datelor furnizate de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de afaceri, în municipiul Sebeș există 18 structuri de primire turistică cu funcțiune de cazare clasificate cu o capacitate de 1.233 locuri de cazare. Numărul de sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică cu funcțiune de cazare a fost în anul 2019 de 26.706. Comparativ cu anul 2015, numărul total de sosiri a crescut cu 0,89%. În anul 2020, a fost înregistrat un număr mai mic de sosiri ale turiștilor (cu 54,58% mai puține raportat la anul 2019), având în vedere restricțiile impuse din cauza pandemiei generate de noul coronavirus. Durata medie de ședere a fost în anul 2019 de 1,55 nopți. Această durată plasează municipiul Sebeș în categoria destinațiilor de turism de tranzit, de afaceri sau de weekend.

Ca urmare a măririi capacității de cazare în oraș dar și ca urmare a existenței unei intense activități culturale și a practicării turismului de business, în prezent se constată o îmbunătățire a modului de valorificare turistică reieșit din datele statistice cu privire la numărul de sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică.

2.4 Locuirea și accesul la utilități

În ceea ce privește repartitia populației în interiorul municipiului sunt identificate trei zone cu densități ridicate datorate tipologiei de locuire. Astfel ies în evidență trei zone de locuințe colective: Cartierul Lucian Blaga, Cartierul Valea Frumoasci și Cartierul Mihail Kogălniceanu. Mai există o zonă de blocuri muncitorești de proveniență antedecembristă denumită Colonia Petrești. Cu excepția acestor zone de locuințe colective, municipiul este caracterizat de o locuire individuală izolată pe lot, folosind parcele de tip rural cu o adâncime de peste 50 m. În funcție de adâncimea parcelarului și de modul de ocupare a lotului, zonele de locuire individuală sunt subdivizate în trei categorii:

Locuințe izolate pe lot cu parcele care au adâncime de peste 80 de metri (preponderent zona centrală și partea de nord a orașului);

Locuințe izolate pe lot cu parcele care au adâncime între 50-79 metri (preponderent partea de Sud până la str. Horea și str. Câmpului);

Locuințe izolate pe lot amplasate pe parcelări rectangulare care nu exced raportul lățime-lungime de $\frac{1}{2}$. (preponderent zone noi dezvoltate în partea de sud după str. Horea și str. Câmpului).

Având în vedere atât modul de utilizare a terenului (pentru funcțiunea de locuire) cât și repartitia populației în funcție de circumscripțiile electorale, se observă faptul că cea mai mare parte a populației locuiește în zonele de sud-est și nord-vest. Zona centrală este cel mai puțin populată dat fiind numărul mare de funcțiuni de interes public și un procent de ocuparea a terenului foarte scăzut (loturi cu adâncime de peste 80 de metri).

În ceea ce privește densitatea populației, municipiul Sebeș are 209 locuitori/km², aproape o treime în comparație cu reședința de județ, Alba Iulia, care are o densitate de 612 loc/km². Acest fapt rezultă, în primul rând, din tipologia locuirii, în cea mai mare parte caracterizată de locuințe individuale, cu un front compact la stradă, însă izolate pe loturi cu o adâncime medie de 50 m (80 m în centrul istoric). Singurele zone care se aproprie de o densitate de 30 loc/ha sunt cele trei nuclee de locuințe colective și cartierul de romi din partea de sud-est a orașului. Celelalte zone, cum ar fi partea nordică a orașului (exceptând cartierul Mihail Kogălniceanu) nu depășesc o valoare a densității de 15 loc/ha.

Municipiul Sebeș este inclus în Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, elaborat de Banca Mondială. Conform Atlasului, 5% din totalul populației trăiește în zone marginalizate. Studiul identifică în municipiul Sebeș două zone marginalizate principale, o zonă de tip „slum” cu case și o grupare de locuințe sociale, ambele amplasate la periferia orașului.

La nivelul ZUM 1 Cartierul romilor au fost identificate, prin vizualizarea la fața locului, un număr de 386 de locuințe unifamiliale, cu regim de înălțime Parter, pe structura de cărămidă, zidarie. În ZUM 2 Colonia Petrești au fost identificate 96 de gospodării în cadrul apartamentelor de tip garsonieră din blocurile foste cămine muncitorești.

În ceea ce privește accesul la utilități la nivelul Municipiului Sebeș, alimentarea cu apă a Municipiului Sebeș se face din Amenajarea Obreji de Căpâlna situată pe valea râului Sebeș, prin conducta magistrală de transport care furnizează apă din sistemul microregional al județului Alba. Municipiul Sebeș dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă și de o rețea de canalizare aproape completă și în același timp complexă.

În municipiul Sebeș alimentarea populației cu energie termică nu este centralizată. Majoritatea locuitorilor dețin sisteme de încălzire în locuințele proprii, precum centrale termice pe gaz natural sau echipamente ce utilizează energie electrică. Prin urmare, alimentarea locuințelor cu energie termică pentru încălzire se face în sistem individual (centrale termice proprii). În ceea ce privește termoficarea unităților economice, centralele termice deținute sunt în general de capacitate redusă și pot fi utilizate doar pentru consumul propriu de încălzire și nevoi tehnologice. Ansamblul de locuințe de pe bulevardul Lucian Blaga, ansamblul Alea Parc, ansamblul Alea Lac, ansamblul Valea Frumoasei, nu au centrale termice de cartier – clădirile fostelor centrale termice au momentan altă destinație. Aceste cartiere de locuințe își asigură agentul termic pentru prepararea apei calde menajere și încălzire prin intermediul centralelor proprii de apartament sau de scară.

Municipiul Sebeș este alimentat cu energie electrică din Sistemul Energetic Național prin intermediul a două stații de transformare de 110 / 20 kV și 110 / 6 kV. Consumatorii casnici, social - edilitari și agenții economici sunt alimentați cu energie electrică prin intermediul a 46 posturi de transformare. Cele 46 posturi de transformare sunt alimentate de liniile electrice de medie tensiune LEA 20 kV ce înconjoară orașul, LEA I, LEA II și LEA III. În partea centrală a orașului și în zonele noi de locuințe, liniile electrice de medie tensiune ce alimentează posturile de transformare respective sunt montate subteran (LES). Societățile comerciale din oraș au instalate posturi de transformare proprii, iar micii consumatori și consumatorii casnici sunt alimentați cu

energie electrică prin intermediul rețelelor de 0,4 kV existente în oraș, montate atât aerian pe stâlpi de beton cât și subteran.

În prezent municipiul Sebeș este echipat cu rețele de distribuție a gazelor naturale ce deservesc consumatori casnici, clădiri social - culturale și agenți economici. Alimentarea cu gaze naturale pe teritoriul municipiului Sebeș se face din câmpurile gazifere ale Transilvaniei. Conducta VEST III are o lungime de 60 de km. La nivelul rețelei de alimentare cu gaze naturale se semnalează disfuncții: fie rețelele sunt uzate sau incomplete fie acestea necesită înlocuiri.

Serviciul de salubritate al municipiului Sebeș (precolectare, colectare, transport și depozitare deșeurilor municipale) se desfășoară sub controlul, conducerea sau coordonarea autorităților publice locale. Municipiul Sebeș a încheiat contract de concesiune pentru serviciul de salubritate cu S.C. RER VEST SRL. Totodată, Municipiul Sebeș a aderat la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „SALUBRIS ALBA” pentru realizarea managementului integrat al deșeurilor la nivelul județului Alba, asociație care are rolul de a reprezenta și promova interesele comunităților locale în legătură cu înființarea, organizarea, reglementarea și chiar finanțarea serviciilor publice aferente gestionării deșeurilor din județul Alba. La nivelul Municipiului Sebeș au fost amplasate 12 platforme subterane de colectare a deșeurilor în cartierele Valea Frumoasei, Aleea Parc și Mihail Kogălniceanu.

Din bilanțul teritorial observăm faptul că cea mai mare suprafață a intravilanului este ocupată de locuințe și funcțiuni complementare acestora (aprox. 40%), de spațiile verzi (aprox. 20%) și de zonele industriale și de depozitare (aprox. 16%), reieșind astfel zonele cu potențial ce trebuie valorificate prin amenajarea și întreținerea spațiilor verzi, întreținerea unităților industriale și sporirea calității vieții locuitorilor.

2.5 Profilul economic

Accesibilitatea ridicată și potențialul orașului transilvănean au atras de-a lungul timpului atenția multor investitori, atât autohtoni cât și străini. Astfel, municipiul Sebeș este un centru economic în continuă dezvoltare, în care investițiile străine reprezintă o pondere foarte importantă.

Investițiile străine au venit atrase de infrastructură (intersecția a doua drumuri naționale de maxima importanță DN1Bucuresti-Brasov-Sibiu-Cluj-Oradea si DN7 București-Pitești-Rm.Vâlcea-Sibiu-Deva-Timișoara, intersecția a doua tronsoane de autostrada (A1 și A10) imediat următoare Pitești-Sibiu-Deva-Timișoara-Arad și Sebeș-Turda-Oradea, proximitatea coridorului IV

Pan-European pentru calea ferată, aeroporturi la Sibiu 50 km și Cluj 110 km), de muncitorii calificați și de facilitățile fiscale oferite de autoritățile locale. Printre ele, reducerea de aproape 10% la suta la plata taxelor către bugetul local. Mediul de afaceri al municipiului Sebeș a înregistrat o creștere de 11,88% din punctul de vedere al numărului total de firme în anul 2019 față de anul 2015. Indicatorul a atins valoarea de 1.432 întreprinderi totale la nivelul anului 2019. Sintetizând la nivelul principalelor sectoare și ramuri economice, ramura cea mai bine reprezentată este comerțul (31,78% dintre companiile active), urmată de ramura serviciilor (20,72%). Însă, deși după numărul de agenți economici, ponderea cea mai mare o are comerțul, după cifra de afaceri cel mai mare aport îl au firmele din domeniul industrial.

Dacă numărul real de firme este preponderent mai mare în sectoarele de comerț (31,78%), servicii (20,72%) și transporturi (18%), situația este total diferită în funcție de sectoarele care au cea mai mare contribuție la cifra de afaceri globală realizată de mediul economic din Sebeș.

Tipologia întreprinderilor și structura mediului de afaceri din Sebeș după număr întreprinderi, cifră de afaceri și număr angajați – 2019

	% număr firme	% cifra de afaceri	% număr angajați
Microîntreprinderi (0-9 angajați)	86,95%	6,08%	18,68%
Întreprinderi mici (10-49 angajați)	10,70%	7,22%	24,18%
Întreprinderi mijlocii (50-249 angajați)	1,85%	5,10%	20,17%
Întreprinderi mari (250 angajați și peste)	0,50%	81,60%	36,98%

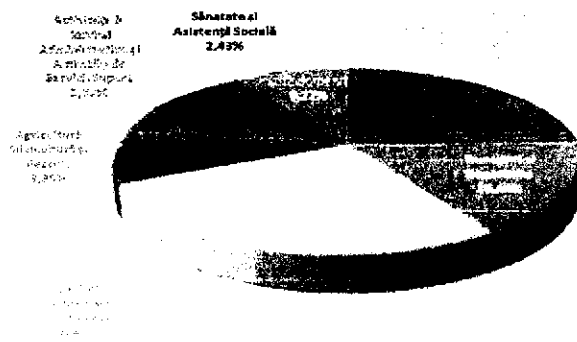
Sursa: Prelucrare proprie pe baza informațiilor furnizate de www.listaфирme.ro

La realizarea acestei cifre de afaceri cea mai mare contribuție o are sectorul industrial (producție industrială), reprezentată de doar 137 de firme din totalul de 923 active, dar care generează 82,8% din cifra de afaceri globală, fiind apoi urmată de comerț (7,37%) și transporturi (5,79%).

Industria prelucrătoare (producție industrială) este destul de variată, acoperind aproape toate segmentele de activitate, pornind de la prelucrarea lemnului și industria mobilei și continuând cu industria pielăriei și a ciorapilor, toate acestea fiind ramuri cu tradiție pe plan local.

Dintre aceștia, cele mai mari ponderi în funcție de numărul de angajați le dețin industria lemnului (42,33%), industria ușoară – textile, pielărie, încălțăminte (21,61%) și industria alimentară cu 9,03% din totalul angajaților din sector. La nivelul întregului municipiu, cele trei domenii reprezintă: industria lemnului (25,56%), industria ușoară – textile, pielărie, încălțăminte (13,05%) și industria alimentară (5,45%), adică 44,06% din totalul angajaților în mediul privat din

Sebeș, cu alte cuvinte aproape jumătate din angajații din mediul privat activează în aceste trei ramuri industriale.

Un alt aspect relevant îl reprezintă ponderile destul de mari ale unor companii în asigurarea locurilor de munca. Acest fapt denota o vulnerabilitate pe termen lung a municipiului în ceea ce privește echilibrul forței de munca, în contextul în care, în scenariul negativ, una din primele 10 companii își încetează activitatea. Închiderea uneia dintre primele 10 companii angajatoare în Sebeș ar putea conduce la o creștere a șomajului cu 2-3%.

Dezechilibrul în ceea ce privește locurile de munca și dependența mediului economic de anumiți agenți economici și anumite investiții este exprimat și mai clar de următoarea situație, prezentată în tabelul de mai sus: 5 companii realizează aproape 75% din toată cifra de afaceri realizată la nivelul municipiului și dețin în același timp 30% din locurile de munca.

Analiza economiei locale a Municipiului Sebeș, pe sectoare și ramuri economice, s-a realizat pe baza informațiilor obținute de la Primăria Municipiului, de la Oficiul Registrului Comerțului Alba și din surse publice.

La nivelul municipiului Sebeș, în sectorul industriei și construcțiilor, se remarcă următoarele firme:

Star Assembly SRL din Sebeș, cu o cifră de afaceri de aproximativ 7,2 miliarde lei și un număr de 1.737 de angajați, având activitate din anul 2013 și capital străin (german), participând la 71,88% la cota de piață din domeniu cu cod CAEN 2815, în cadrul județului Alba și 50,34% pe plan național. Societatea Star Assembly SRL se clasează pe primul loc în topul competitorilor din județul Alba și România cu cod CAEN 2815. Star Assembly SRL se remarcă în sectorul tehnicii ingineresti și al tehnicii de măsurare și dispune de toate instalațiile necesare unui furnizor pentru industria de automobile.

□ Kronospan Trading SRL din Sebeș, cu o cifră de afaceri de aproximativ 1,5 miliarde lei și un număr de 578 de angajați, având activitate din anul 1999 și capital străin (cipriot), participă la 96,17% la cota de piață din domeniu cu cod CAEN 1621, în cadrul județului Alba și 35,02% pe plan național. Societatea Kronospan Trading SRL se cleesează pe primul loc în topul competitorilor din județul Alba și locul 2 în România cu cod CAEN 1621;

□ Pehart Tec Grup SA din Sebeș, cu o cifră de afaceri de aproximativ 538,04 milioane lei și un număr de 512 de angajați, având activitate din anul 2005 și capital român și străin (cipriot). Societatea desfășoară activitate în domeniul 1712 „Fabricarea hârtiei și cartonului”;

Elis Pavaje SRL din Sebeș, cu o cifră de afaceri de aproximativ 217,69 milioane lei și un număr de 513 de angajați, înființată în anul 1991 și capital român. Societatea desfășoară activitate în domeniul 2361 „Fabricarea produselor din beton pentru construcții”;

Din analiză, se observă că firmele active din domeniul industrie și construcții ce își desfășoară activitatea în municipiul Sebeș, ocupă primele locuri în topul competitorilor atât pe plan județean cât și național.

În ceea ce privește localizarea angajaților și astfel a locurilor de muncă, putem constata o concentrare a acestora în zona industrială de vest (DN1-DN7) și în sud spre Petrești (DN67C). Companiile cu 21-50 de angajați se grupează preponderent în zona centrală, în apropierea cartierului Kogălniceanu și în lungul DJ106K (nord-estul orașului). Companiile cu mai puțin de 20 de angajați se grupează în aceleași zone (exceptând DJ106K).

2.6 Instituții locale și servicii publice

Educație. În ceea ce privește învățământul preșcolar, în Municipiul Sebeș se găsesc 12 unități de învățământ pentru preșcolari care se împart în grădinițe de stat cu program normal (7), grădinițe de stat cu program prelungit (4) și 1 grădiniță privată. Astfel, fiecare unitate găzduiește o rată de aproximativ 15 elevi/educator, prin urmare situația este ceva mai bună decât cea națională unde raportul elevi/profesor în cadrul învățământului preșcolar este 17.

Învățământul primar și gimnazial, inclusiv cel special, înregistrează cel mai mare raport elevi/profesor din întregul sistem de învățământ din Municipiul Sebeș, prin urmare, la fiecare profesor revin aproximativ 23 de elevi. În total se găsesc 6 unități școlare cărora le revin aproximativ 174 de cadre didactice și 2701 de copii.

În Municipiul Sebeș activează 4 licee, cu o populație școlară totală de 1568 elevi și un raport de 15 elevi/profesor, medie aproximativ egală cu cea națională.

Sănătate. Printre facilitățile publice de sănătate din Municipiul Sebeș se numără, pe lângă singurul spital, Spitalul Municipal Sebeș, 19 cabinete medicale individuale publice, 2 cabinete medicale individuale private și 11 farmacii/puncte farmaceutice private și unul public.

Spitalul Municipal Sebeș are 231 de paturi spitalizare continuă și alte 15 paturi spitalizare de zi și 8 paturi însoțitori, asigurând servicii medicale pentru orașul Sebeș și un număr de 15 comune.

Serviciile medicale sunt asigurate de o echipă ce reunește peste 263 de angajați, dintre care 56 sunt medici cu specializare în toate ramurile medicale de bază.

Asistență Socială. Direcția Generală de Asistență Socială, Medicală și Comunitară Sebeș este subordonată Consiliului Local și Primarului Municipiului Sebeș conform organigramei aprobate de Consiliul Local și are, la nivel local, rolul de a identifica și de a soluționa problemele sociale ale comunității din domeniile: protecția copilului, a familiei, a persoanelor singure, a persoanelor vârstnice, a persoanelor cu handicap și a oricăror persoane aflate în nevoie.

Centrului de Zi pentru Persoane Vârstnice Sebeș. În prezent la Centrul de Zi pentru Persoane Vârstnice Sebeș sunt înscriși 150 de beneficiari.

Centrul de Îngrijire la domiciliu pentru Persoane Vârstnice. În prezent beneficiază de servicii de îngrijire la domiciliu un număr de 30 de beneficiari.

Căminul pentru persoane vârstnice Sebeș. În prezent beneficiază de servicii de îngrijire la domiciliu un număr de 39 de beneficiari.

Compartiment Pregătire și Servire masă - cantină Socială. În prezent beneficiază de serviciile Cantinei Sociale un număr de 20 persoane. Centrul de Zi pentru persoanele cu Dezabilități. Capacitatea maximă a centrului este de 20 locuri – 10 copii și 10 adulți.

Locuri de joacă, locuri de parcare, parcuri, facilități sportive, de agrement și similare, timp liber. Municipiul Sebeș este caracterizat printr-o varietate ridicată de spații publice verzi, reprezentative la nivelul municipiului, grădini de dimensiuni mari (Parcul Arini) sau medii (Piața Libertății, parcul Tineretului, Parcul Primăriei împreună cu zona centrului istoric, Parcul Zăvoi din Petrești). Aceste parcuri reprezintă areale de atracție la nivelul municipiului, fiind utilizate pentru activități de recreere de către locuitori sau turiști. În vecinătatea vestică parcului Arini se află râul Sebeș, un element de cadru natural major, care traversează întreaga localitate pe direcția nord-sud. Zonele de locuire sunt deservite de scuaruri care înglobează și locuri de joacă pentru copii. Principalul

spațiu public amplu ca suprafață este Parcul Primăriei împreună cu zona Centrului istoric, care este amenajat și bine deservit de dotări de utilitate publică, specifice zonei.

Municipiul Sebeș dispune de numeroase monumente incluse în Lista Monumentelor Istorice avizate de Ministerul Culturii, care sporesc atractivitatea localității și relevă potențialul de dezvoltare turistică al zonei. (Incinta fortificată a orașului, Turnul semicircular, Turnul octogonal, Turnul cizmarilor, etc.)

Transport public. Serviciile de transport public din Municipiul Sebeș și din localitățile aparținătoare sunt operate de către S.C. Livio Dario S.R.L., societate care efectuează transport public de persoane în baza câștigării licitației demarate de Primăria Municipiului Sebeș pentru delegarea serviciului. Există contract de atribuire în gestiune delegată a serviciului de transport public local de persoane prin curse regulate în municipiul Sebeș, dar care nu atinge străzile cuprinse zonele marginalizate din Sebeș.

2.7 Factori și probleme de mediu

Parte integrantă a factorilor schimbărilor climatice, orașele au o contribuție proprie la consumul de energie din întreaga lume, motiv pentru care devin și o parte esențială pentru soluționarea acestei probleme. Pentru a prezenta starea mediului, sunt analizați în continuare factorii de mediu, precum: apă, aer, sol și alți factori.

Aer

În România, calitatea aerului este reglementată prin Legea nr. 104/2011, ce transpune Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea aerului și un aer mai curat în Europa și Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind arsenul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile policiclice aromatice în aerul ambiental.

Legea 104/2011 stabilește diferite obiective de calitate a aerului pentru poluanții specificați și anume: valorile limită (VL) pentru protecția sănătății umane la poluanții SO₂, NO₂, CO, PM₁₀, PM_{2,5} și Pb din PM₁₀, valorile țintă (VT) pentru Cd, As, Ni din PM₁₀, PM_{2,5} și la O₃ (pentru protecția sănătății umane și a vegetației, după caz), niveluri critice pentru protecția vegetației la SO₂ și NO_x, obiectivele pe termen lung pentru protecția sănătății și a vegetației la ozon, pragul de informare (PI) a publicului la ozon, praguri de alertă (PA) la O₃, SO₂ și NO₂.

În cadrul municipiului Sebeș este amplasată o stație de monitorizare a calității aerului, fiind parte integrantă a Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA): AB2 Industrial 2 Sebeș (Str. M. Kogălniceanu (Școala Generală nr.4)) și monitorizează parametrii de SO₂, NO_x,

CO, O₃, PM₁₀, Pb, Cd, Ni, As, COV, aceasta fiind singura stație de monitorizare a calității aerului din cadrul Zonei Urbane Funcționale. La nivelul județului Alba mai există alte 2 stații: AB1 Fond urban localizată în Alba Iulia și AB3 Industrial 1 localizată în Zlatna. Pe site-ul www.apm.ro se pot urmări în timp real, informații privind parametrii de calitate a aerului, monitorizați în cele 142 stații de pe toată suprafața României care alcătuiesc Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA).

Având în vedere parametrii de monitorizare la stația AB2 Sebeș, valorile înregistrate la nivelul anului 2019, conform Raportului privind starea factorilor de mediu, 2019 al APM Alba, raportează următoarele:

- *Dioxidul de azot* provine în principal din arderea combustibililor solizi, lichizi și gazoși în diferite instalații industriale, rezidențiale, comerciale, instituționale și din transportul rutier. Valoarea limită orară pentru protecția sănătății umane este de 200 μg/m³.

Tabel 1: Date statistice pentru dioxid de azot (NO₂) – valori medii orare

	Total date	% date	Probe cu conc	Frecvența	Valoare medie μg
Anul 2019	validate	disponibile	≥ 200 μg/mc	depășirii %	/mc
	ore				
AB2	3.396	38,77%	0	0	24,79

Concluzie Nivelul de NO₂ (38,77) nu a depășit valoarea limită pentru protecția sănătății umane

Sursa: APM Alba - Raport privind starea factorilor de mediu, 2019

- *Pulberile în suspensie* din atmosferă sunt poluanți ce se transportă pe distanțe lungi, proveniți din cauze naturale sau din surse antropice precum: procesele de producție (industria metalurgică, industria chimică etc.), șantierele de construcții, transportul rutier, haldele și depozitele de deșeuri industriale și municipale, sisteme de încălzire individuale, îndeosebi cele care utilizează combustibili solizi etc..

Tabel 2: Date statistice pentru PM₁₀ - valori medii zilnice prin metoda gravimetrică

Anul	Total date	% date	Probe cu conc	Frecvența	Valoare
2019	validate zilnice	disponibile	≥ 50 μg/mc (zilnice)	depășirii %	medie μg
					/mc
AB2	103	28,22%	0	-	8.07

Sursa: APM Alba - Raport privind starea factorilor de mediu, 2019

- *Monoxidul de carbon* este un gaz toxic ce afectează capacitatea organismului de a reține oxigenul, în concentrații foarte mari fiind letal. Provine din surse antropice sau naturale,

care implică arderi incomplete ale oricărui tip de materie combustibilă (sobe, centrale termice individuale, arderea miriștilor, a deșeurilor, incendii, etc.).

Tabel 3: Date statistice pentru CO - valori maxime zilnice

Anul	Total date validate orare	% date disponibile	Nr. probe cu conc $\geq$ 10 mg/mc (med.mob.)	Frecvența depășirii %	Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore/an
2019					
AB2	2.031	23,18%	2,97	0%	0

Concluzie În perioada de toamnă-iarnă valorile sunt mai ridicate, datorită încălzirii rezidențiale și a condițiilor meteorologice specifice, fără a depăși valoarea limită.

Sursa: APM Alba - Raport privind starea factorilor de mediu, 2019

- *Aldehida formică* este o substanță organică, incoloră cu miros înțepător, cu structură simplă (este cea mai simplă aldehydă), formată dintr-o grupare carbonil ($C=O$) și din doi atomi de hidrogen (H) - formula chimică este H_2CO sau CH_2O .

Efectele formaldehidei asupra sănătății sunt: iritant al pielii și al ochilor (dermatite, conjunctivite), precizându-se că intoxicația cu formaldehydă se manifestă prin: dureri abdominale, pneumonie, edem pulmonar, depresia sistemului nervos central, anxietate, convulsii, comă, greață, vărsături, leucemie, ciroza hepatică, tumori cerebrale, tumori nazale.

Din datele prezentate în cadrul raportului de mediu pe anul 2019 în județul Alba, rezultă că în anul 2019 nu au fost înregistrate depășiri ale concentrației maxime admisibile pentru indicatorul formaldehydă, conform STAS 12574/87 – aer din zonele protejate. Concentrația maximă înregistrată în anul 2019, la stația AB-2 Sebeș a fost de $0,007 \text{ mg/m}^3$ în data de 17 ianuarie iar la limita cartierului Mihail Kogălniceanu, valoarea maximă măsurată a fost de $0,011 \text{ mg/m}^3$ în zilele de 15, 16 și 20 ianuarie.

Având în vedere Protecția mediului, respectiv îmbunătățirea calității aerului, în principal, Municipiul Sebeș a achiziționat un „Sistem automat de măsurare, monitorizare și informare a calității aerului pe raza UAT SEBEȘ”, fiind încheiat contractul de achiziție cu MECRO SYSTEM SRL, a cărei ofertă a fost declarată câștigătoare, cu un preț de 1.357.143,00 lei fără TVA; contractul a fost finalizat la sfârșitul anului 2019, sistemul propriu de monitorizare a calității aerului în UAT Sebeș a fost pus în funcțiune din februarie 2020.

Sistemul automat este compus dintr-o cabină de monitorizare, izolată termic (stație de monitorizare) ce are în componență aparatură automată de monitorizare a calității aerului precum

și toate elementele necesare bunei funcționări a acesteia, sonde de prelevare, sursa neîntreruptibilă trifazată, sistem de climatizare, sistem de susținere senzori meteo de tip catarg telescopic, sistem hardware și software.

Cabina, împreună cu toate elementele componente ale acesteia, au fost amplasate în puncte fixe de pe raza UAT Sebeș, pentru a face cât mai facilă deplasarea între acestea, fără a fi nevoie de alte utilaje suplimentare, s-a ales varianta ca această cabină de monitorizare (stație de monitorizare) să fie plasată pe o platformă cu omologare RAR cu sistem de calare în puncte fixe. Plasarea cabinei direct pe sol ar fi implicat construcția de fundații de beton în fiecare punct în care aceasta ar urma să fie plasată. Sistemul este format din cabină de monitorizare ce are în componență următoarele analizoare automate (1. Analizor de Monoxid de Carbon, 2. Analizor de Oxizi de Azot, 3. Analizor de Dioxid de Sulf, 4. Analizor de Ozon, 5. Analizor de Benzen, 6. Analizor de Pulberi în Suspensie, 7. Analizor de Formaldehidă).

Analizoarele sunt însoțite de certificate de etalonare eliberate de organismele internaționale din domeniu. Principiile de funcționare a analizoarelor sunt conform Legii 104/2011 – privind calitatea aerului înconjurător, iar pentru acelea în care metoda de determinare standardizată este doar metoda de laborator, s-a ales o variantă automată.

La toate aceste analizoare se adaugă un calibrator, un generator de aer fără impurități (aer zero), un set de gaze de etalonare, gaze ce vor fi livrate în recipiente speciale de tip cilindru, pentru verificarea corectitudinii funcționării analizoarelor. Datele rezultate sunt achiziționate (stocate) prin intermediul unui data logger ce este amplasat în interiorul cabinei și, în același timp, sunt transmise la un server central ce este instalat într-o altă locație. De la serverul central datele sunt afișate și pe un panou video exterior, parte integrantă a acestui sistem automat, amplasat în zone de interes public.

Sistemul de monitorizare a fost amplasat în mai multe locații în cursul anului 2020, urmând să fie realizată o analiză a calității aerului în funcție de locație, condiții meteo, trafic, activitate casnică, industrie, după cum urmează:

- Sebeș, str. M. Kogălniceanu, nr. 114 A;
- Sebeș, Petrești, str. 1 Mai;
- Sebeș, Lancrăm, str. Veche nr. 121;
- Sebeș, str. Viilor nr. 8;
- Sebeș, str. Occidentului, nr. 3;
- Sebeș, str. M. Kogălniceanu, nr. 114 A.

2.8 Infrastructură și utilități publice

Gradul de dezvoltare a teritoriului reprezintă o componentă importantă a nivelului de civilizație care caracterizează un municipiu, respectiv accesul populației și al operatorilor economici la facilități privind asigurarea condițiilor de trai decent (funcționarea și desfășurarea activității în condiții optime).

Infrastructura de bază de nivelul zonei urbane funcționale cuprinde rețele de apă, canalizare, energie electrică și gaze naturale.

În județul Alba, serviciul de alimentare cu apă și canalizare este asigurat în mare parte de SC APA CTTA SA Alba, care deține licență de operare ANRSC și Autorizațiile de Mediu și de Gospodărire a Apelor, iar restul localităților sunt alimentate cu apă prin sistem propriu. Același operator asigură serviciile de alimentare cu apă și canalizare în UAT-urile din Zona Urbană Funcțională Sebeș.

Rețeaua de distribuție a apei potabile la nivelul anului 2020 avea o lungime de 102 km², cu o capacitate de 99.700 m³/zi³. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în ultimii 10 ani a rămas în jurul valorii de 800 mii m³, din care 72% a fost livrată populației, pentru uz casnic⁴. Deși lungimea rețelei de distribuție a apei potabile a crescut în ultimii 10 ani cu 28%, cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor a scăzut cu 73%, pe fondul contorizării consumului și a reducerii pierderilor din rețea.

Rețeaua de distribuție a apei potabile a municipiului Sebeș a fost reabilitată și extinsă în cadrul investițiilor efectuate pentru extinderea, modernizarea și reabilitare infrastructurii de apă și apă uzată.

Managementul serviciilor de apă și canalizare (atât pentru municipiul Sebeș, cât și pentru comunele din mediul rural al zonei urbane funcționale) este sub competența Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „Apa Alba”, înființată în cadrul proiectului SAMTID, în anul 2003, apoi reorganizată în anul 2007, pe structura Asociației Municipalităților „Apă Alba”.

Infrastructura de distribuție a apei potabile de la nivelul zonei rurale aparținătoare ZUF Sebeș, la nivelul anului 2019, avea o lungime de 122,7 km, cu o capacitate de 4.606 m³/zi. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor din mediul rural, în ultimii 10 a rămas în jurul valorii de 347 mii m³, din care 81,27% au fost pentru uz caznic. Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile în

² Sursa: INS - GOS106B - Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, pe județe și localități, 2019

³ Sursa: INS - GOS107A - Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile pe județe și localități, 2019

⁴ Sursa: INS - GOS108A - Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor, pe județe și localități, 2019

zona rurală ZUF, a crescut în ultimii 10 ani cu 336,65%, cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor crescând doar cu 48,42%, o creștere relativ mică în comparație cu lungimea rețelei de distribuție a apei potabile. În comuna Șpring alimentarea cu apă se face din fântâni individuale, rețeaua de distribuție a apei potabile urmând să fie implementată.

Rețeaua de canalizare a municipiului Sebeș cuprinde o lungime totală simplă a conductelor de 86,4 km, cu 23% mai mult decât în urmă cu 10 ani. În satul aparținător Răhău se execută lucrările de introducere a sistemului de canalizare, urmând să fie finalizate în anul 2021. În mediul rural aferent Zonei Urbane Funcționale Sebeș, doar comunele Daia Română (8,1 km), Pianu (10,2 km) și Șugag (13,7 km), dispun de o rețea de canalizare. În comuna Călnic, rețeaua de canalizare este în implementare.

Implementarea proiectelor de extindere și modernizare a sistemului de alimentare cu apă și apă uzată pe teritoriul municipiului Sebeș (inclusiv localitățile ce le are în componență) a adus beneficii în termeni de extindere și modernizare a rețetelor de ape și ape uzate, dar și de modernizare a componentelor existente de infrastructură. Modernizarea infrastructurii a adus beneficii atât pentru SC APA CTTA SA Alba, prin reducerea costurilor de operare, reducerea pierderilor și un management eficient al resurselor de apă, cât și pentru consumatorii finali, prin creșterea gradului de conectare la sistemele de furnizare de apă potabilă.

În teritoriul Zonei Urbane Funcționale Sebeș, există următoarele stații de epurare și tratare:

➤ Stația de tratare și epurare Sebeș (Petrești și Sebeșel):

↳ Stația de tratare Petrești deservește localitățile Alba Iulia, Petrești și Lancrăm;

Municipiul Sebeș este conectat la rețeaua națională de gaze naturale. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor naturale era la sfârșitul anului 2019, de 108,3 km, cu 12% km mai mare decât în anul 2010. În ceea ce privește volumul total al gazelor distribuite, în anul 2019, s-a înregistrat o valoare de 26.779 m³, cu 44% mai puțin decât în anul 2010, din totalul de volum distribuit 32% a fost utilizat pentru uz casnic.

Rețeaua de distribuție a gazelor naturale a cunoscut o dezvoltare continuă cu toate că volumul de gaz utilizat a scăzut. Se intenționează extinderea rețelei de alimentare cu gaze naturale a satului aparținător Răhău, fiind în curs de elaborare documentația aferentă studiului de fezabilitate.

Din UAT-urile aparținătoare Zonei Urbane Funcționale Sebeș, doar comuna Săsciori dispune de rețea de distribuție a gazelor naturale, lungimea conductelor de gaze fiind de 17,9 km (în 2019), cu 400 m mai puțin față de anul 2010. În ceea ce privește volumul total al gazelor distribuite în comună, în anul 2019, s-a înregistrat o valoare de 619 m³, cu 20,54% mai puțin decât în anul

2010; din totalul de volum distribuit, 73,67% a fost destinat uzului casnic. În cadrul comunei Săsciori 50,09% din locuințe sunt racordate la rețeaua națională de gaze naturale.

Rețeaua de distribuție a energiei electrice din municipiul Sebeș a fost construită în marea majoritate în perioada 1913 – 1960 și acoperă întreaga suprafață a localității.

Alimentarea cu energie electrică a consumatorilor din municipiul Sebeș se face din Sistemul Energetic Național (SEN), prin stațiile de transformare alimentate prin liniile de transport de 220KV și de distribuție de 110 KV.

Municipiul Sebeș este alimentat cu energie electrică din Sistemul Energetic Național prin intermediul a două stații de transformare de 110/20 kV și 110/6 kV. Consumatorii casnici, social - edilitari și agenții economici sunt alimentați cu energie electrică prin intermediul posturilor de transformare. Posturile de transformare sunt alimentate de liniile electrice de medie tensiune LEA 20 kV ce înconjoară orașul LEA I, LEA II și LEA III.

La nivelul mediului rural aferent Zonei Urbane Funcționale Sebeș, toate locuințele sunt racordate la sistemul de electricitate, excepție fiind în comuna Cut unde 64,47% din locuințe dispun de furnizarea energiei electrice.

În ceea ce privește utilizarea energiei regenerabile, în municipiul Sebeș, HOLZINDUSTRIE SCHWEIGHOFER SRL deține 2 centrale electrice acreditate cu o putere electrică instalată de 11,2 MW, ce utilizează biomasa ca sursă de energie regenerabilă. Luând în considerare că centrala de la Sebeș are o capacitate aproximativă de 11,2 MW în condițiile în care o centrală de 5 MW poate aproviziona cu energie un oraș de 25.000 de locuitori, se observă potențialul energetic din surse regenerabile, în special biomasă.

O altă modalitate de utilizare a surselor de energie regenerabilă o reprezintă exploatarea hidroenergetică. Pe teritoriul zonei urbane funcționale, există două amenajări hidroenergetice, respectiv:

 Șugag, cu un lac de acumulare de aproximativ 74 ha și cu o putere instalată de 150 MW;

 Săsciori, cu un lac de acumulare de aproximativ 31 ha și cu o putere instalată de 42.2 MW, valoarea energetică produsă este de 260 Gwh/an;

Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă PAED 2030 al Municipiului Sebeș are la bază orientarea strategică a municipalității spre promovarea și utilizarea surselor regenerabile locale de energie în vederea acoperirii unei părți cât mai mari din necesarul de energie al municipiului, reducându-se dependența de combustibili fosili și fiind luate în considerare instalații de producere a energiei electrice cu panouri fotovoltaice și biomasă.

Județul Alba are în derulare Strategia Județului Alba în domeniul Energiei 2018-2023, strategia are la baza asigurarea bunăstării energetice, creșterea competitivității economice, implementarea unui management energetic și obținerea sprijinului și implicarea cetățenilor în promovarea eficienței energetice. În strategie sunt cuprinse comunele aparținătoare Zonei Rurale Funcționale Sebeș, cât și municipiul Sebeș.

La nivelul municipiului Sebeș, în privința dotării locuințelor cu instalație de încălzire centrală, 66,5% din populație are locuința dotată cu astfel de instalații .

Rețelele edilitare existente în municipiul Sebeș (electricitate, apă-canal) necesită modernizări, dar și lucrări de extindere.

2.9 Patrimoniul cultural

Centrul istoric al orașului, delimitat de fortificația perimetrală, poate fi considerat o atracție de prim rang, datorită faptului că în alcătuirea sa intră numeroase și variate monumente de arhitectură, unele de valoare excepțională. Delimitat de fortificația medievală, ansamblul încă păstrează coerența dobândită în Evul Mediu, fiind unul dintre cele mai bine conservate centre istorice din România.

Ansamblul Bisericii Evanghelice este alcătuit din monumente de valoare excepțională și ilustrative pentru trecutul orașului, precum:

□ Biserica parohială evanghelică, o biserică cu o istorie care o reflectă parțial pe cea a orașului, în alcătuirea sa intrând elemente specifice stilurilor Sebeșic și gotic. Alături de un corp bazilical Sebeșic, construit pe parcursul secolului al XIII-lea, și parțial conservat până în prezent, se află un cor gotic, înalt și zvelt, datând din veacul al XIV-lea. Corul gotic, edificat între 1360 și 1382, a fost prima construcție de tip hală ridicată în Transilvania, servind drept model și pentru alte biserici din Transilvania, precum Biserica Sf. Mihail din Cluj-Napoca sau Biserica Neagră din Brașov. În absida bisericii se păstrează un altar cu aripi, cu scene biblice, sculptate și pictate, datând din primele decenii ale secolului al XVI, al doilea ca mărime din Transilvania. Biserica este înzestrată cu o orgă cu tuburi, datând din 1893, tonalitățile ei speciale, precum și acustica de excepție a bisericii fiind două dintre motivele alegerii bisericii ca loc de desfășurare a unor evenimente muzicale, precum Zilele Muzicale „Carl Filtsch” sau a altor concerte;

Capela Sf. Iacob, situată în partea de Nord a corului, în imediata vecinătate a acestuia, capela, construită în primele decenii ale secolului al XV-lea, ilustrează specificul goticului transilvănean la acea dată;

□ Curtina sudică a fortificației bisericii, din vechea fortificație a bisericii, se mai păstrează doar acest fragment de zid, cuprins între Casa Clopotarului și clădirea fostului Gimnaziu Evanghelic (în prezent, Școala Gimnazială nr. 2). Deși a suferit numeroase refaceri de-a lungul timpului, zidul păstrează în partea superioară ferestre de tragere pentru arme de foc, datând din secolele XVI-XVII, atunci când acestea au început să fie folosite la scară mare.

Mănăstirea Sebeșo-catolică „Sf. Bartolomeu” (franciscană, fostă dominicană) - biserica mănăstirii este de tip sală, având în compunere o navă și un cor, închise la Est de o absidă poligonală. A suferit o serie de reparații și refaceri, în a doua jumătate a secolului al XV-lea, fiind probabil afectată la cucerirea orașului de către turci, în anul 1438. După preluarea ansamblului de către ordinul franciscan, în secolul al XVIII-lea biserica a suferit o serie de transformări, căpătând un aer baroc.

Fortificația orașului - Centrul istoric este delimitat de o fortificație urbană, din care, în afara curtinelor, s-au păstrat și următoarele turnuri:

Turnul Croitorilor/Studentului, amplasat în colțul de Sud-Est al incintei, este un turn cu plan pătrat, cu parter și patru niveluri. Nivelurile inferioare datează din prima fază de construcție, iar celelalte au fost adăugate în secolele XV și XVI. Turnul mai este cunoscut și drept „al Studentului” datorită unui eveniment petrecut în anul 1438, atunci când orașul a fost predat fără luptă turcilor. S-a opus totuși o timidă rezistență, repede lichidată de otomani; printre orășenii care s-au baricadat în Turnul Croitorilor a fost și „studentul anonim de la Sebeș”, alias Georg Captivus Septemcastrensis care, după înfrângerea rezistenței a fost dus rob în imperiu, de unde se va elibera după douăzeci de ani. A devenit călugăr și, mai târziu, a descris, pe lângă întâmplările din viața sa, și moravurile turcilor, într-o carte foarte citită în a doua jumătate a secolului al XV-lea și în veacul următor, *Tractatus de moribus, conditionibus et nequicia Turcorum* (1481);

□ Turnul Cizmarilor, atestat documentar în anul 1513, datează din prima fază de construcție a fortificației. Este un turn de plan pătrat, cu parter și două etaje, fiind prevăzut cu ferestre de tragere;

Turnul Porții de Nord, în trecut era străpuns de o poartă carosabilă care permitea accesul în oraș, dinspre Nord. În secolul al XIX-lea, a fost transformat în locuință. Poate fi datat la sfârșitul secolului al XIV-lea sau la începutul celui de-al XV-lea, adică în prima fază de construcție a fortificației;

Turnul Porții de Vest, de plan dreptunghiular, făcea parte din ansamblul Porții de Vest a cetății; poate fi datat în prima fază de construcție a incintei fortificate;

Turnul Octogonal, situat în apropierea mănăstirii franciscane (fostă dominicană). Acest turn, datând din secolele XVI-XVII, a înlocuit, probabil, un turn mai vechi, pătrat.

Turnul Semicircular, situat în colțul de Nord-Vest al incintei, este un turn bastionar, semicilindric, scund, fiind construit în anul 1634.

Între monumentele orașului, se evidențiază și o serie de case, dintre care unele de breslaș, având faze de construcție care datează chiar din secolul al XVI-lea, precum Casa Filtsch, Casa Tishler (sec. XVI-XIX), Casa Kohuth-Breitenstein (sec. XVI-XIX) și Casa Heitz-Konrad (sec. XVI-XIX). Aceștia li se adaugă și alte edificii mai noi, dar ilustrative pentru istoria Sebeșului și pentru evoluția arhitecturii transilvănene în epoca modernă: Gimnaziul Evanghelic C.A. (1865), vechea Poștă (începutul sec. XX), Primăria (1909) etc.

Majoritatea covârșitoare a monumentelor orașului Sebeș sunt concentrate în centrul istoric. Între cele situate în afara acestuia, amintim vechea moară a orașului (sec. XVIII) și Biserica cu hramul Adormirea Maicii Domnului (sec. XVIII). Este situată în cimitirul orașului și a aparținut de la început credincioșilor ortodocși din Sebeș. Mai este cunoscută și sub numele de Biserica Veche sau biserica din cimitir. A fost ridicată între anii 1778 și 1783, în apropierea unei biserici mai vechi, din care, în prezent, se mai păstrează doar absida, transformată în criptă. Pictura murală, care se păstrează în prezent în absidă, a fost realizată de pictorul Sava Henția (1848-1904). Desfășurată pe boltă, scena o înfățișează pe Maica Domnului, încoronată, tronând cu Pruncul în brațe, înconjurată de îngeri.

2.10 Servicii publice

Prezentare succintă a serviciilor de care beneficiază populația municipiului :

În ceea ce privește serviciile de **asistență medicală**, la nivelul municipiului funcționează Spitalul municipal „Sofia” Sebeș, înființat în 1912 de arhiducesa Sofia de Habsburg. Instituția oferă următoarele servicii medicale:

Spitalizare continuă în specializările:

- A.T.I;
- chirurgie generală;
- medicină internă;
- obstetrică-ginecologie;
- neonatologie;
- pediatrie;

- recuperare medicină fizică și balneologie.

Spitalizare de zi în specializările:

- interne;
- chirurgie generală;
- pediatrie;
- obstetrică-ginecologie.

Investigații paraclinice efectuate în regim ambulatoriu:

- analize medicale;
- examinari radiologie.

În prezent, unitatea medicală are 301 paturi (110 paturi în clădirea centrală și 191 de paturi în cele șapte pavilioane) și deservește o populație de 72.000 de locuitori, atât din Sebeș, cât și din zonele rurale din apropiere, peste 50% din locuitorii deserviți provenind din zonele rurale amintite. Spitalul își desfășoară activitatea în clădiri foarte vechi, existente la 1912, când acesta a fost înființat.

Activitatea spitalului este îngreunată datorită unor serii de probleme cu care acesta se confruntă. O problemă majoră a acestui spital este lipsa spațiului. Datorită faptului că spitalul este organizat – tip pavilion – în clădiri care au aparținut etniei germane, prin retrocedarea locuințelor foștilor proprietari, spitalul a pierdut într-o primă etapă 4 imobile în care funcționează: ambulatoriul de specialitate, secția de oftalmologie, secția de pediatrie și compartimentul de dermato-venerice. Pentru rezolvarea problemelor de spațiu, încă din 2004 au fost realizate câteva proiecte, care deocamdată sunt în stand-by din lipsa de fonduri. De curând, a fost reluat proiectul de extindere a spitalului, care va consta într-un corp de clădire format din demisol, parter și etaj, pe un spațiu de 660 de metri pătrați arie construită, respectiv de 2.000 de metri pătrați arie desfășurată. Clădirea nouă va avea legătură cu cea veche doar pentru personal. La demisol va fi organizat compartimentul de primiri urgențe, precum și cabinetele de consultații în specialitățile ORL, ortopedie, oftalmologie. Parterul va cuprinde cabinet și săli de tratament pentru cardiologie, interne, neurologie, psihiatrie, pediatrie, în timp ce la etaj vor fi organizate două secții și două compartimente cu un total de aproape 80 de paturi.

Dotarea spitalului este insuficientă sau învechită. Totuși, începând cu 2006 s-au realizat o serie de investiții în infrastructură și dotări, în finanțarea cărora au contribuit atât administrația locală, cât și unii agenți economici din municipiu.

O altă problemă cu care se confruntă Spitalul Sebeș este deficitul de personal, pentru anumite specializări existând un singur medic specialist pentru întreaga populație a municipiului. Majoritatea medicilor refuză să vină în Sebeș datorită condițiilor precare din spital, dar și datorită faptului că nu beneficiază de niciun fel de facilitare (de ex. asigurarea unei locuințe) din partea instituției sau a autorităților locale.

Putem conchide că în prezent serviciile de asistență medicală se desfășoară în condiții necorespunzătoare, atât spațiul, dotarea, cât și personalul fiind insuficiente. Prin proiectele demarate se încearcă soluționarea problemei spațiului și a dotărilor, aceste aspecte fiind cuprinse într-un proiect de extindere a spitalului.

Învățământ – educație

Lunga tradiție în învățământ și educație din Sebeș este continuată și astăzi, la nivelul municipiului existând următoarele instituții de învățământ:

Tip instituții de învățământ	Nr.	Denumire
Creșă de stat	2	Creșă Valea Frumoasei Creșă Aleea Parc
Grădiniță de stat	8	- Grădinița nr. 1 - Grădinița nr. 2 - Grădinița cu program prelungit nr. 3 - Grădinița cu program normal nr. 4 - Grădinița cu program prelungit nr. 7 - Grădinița cu program normal nr. 8 - Grădinița cu program normal Petrești - Grădinița cu program prelungit Petrești
Grădiniță privată	1	- Grădinița Heidi
Școli generale de stat	6	- Școala cu cls. I-VIII nr. 2 Sebeș - Școala cu cls. I-VIII „M. Kogălniceanu” Sebeș - Școala cu cls. I-VIII „Silviu Cărpinișanu” Sebeș - Școala cu cls. I-VIII „Lucian Blaga” Lancrăm - Școala cu cls. I-VIII Petrești - Colegiul Național „Lucian Blaga” Sebeș
Școli generale private	-	- Școala Germană

Licee, colegii și grupuri școlare
industriale de stat 3

- Liceul cu program sportiv Florin Fleșeriu Sebeș
- Liceul Tehnologic Sebeș
- Colegiul Național „Lucian Blaga” Sebeș

Colegiul Național „Lucian Blaga”⁵ dispune de o bază materială solidă: 8 corpuri de clădire, 40 săli de clasă, sală de sport și terenuri de sport în aer liber, laboratoare de fizică, chimie și biologie, 3 cabinete de informatică, o sală AEL, un cabinet de matematică, o sală de proiecții, o bibliotecă cu peste 50.000 volume din toate domeniilor, o sală multimedia cu 80 de locuri, o sală de festivități și activități cultural-distractive, un internat școlar cu aproximativ 50 de locuri, o cantină școlară și un cabinet medical și organizează cursuri în forma de învățământ cu frecvență, program de zi, pentru ciclul gimnazial (2 clase) și liceal – filieră teoretică, profilurile umanist și real.

Liceul cu program sportiv „Florin Fleșeriu”⁶ dispune de o bază materială formată din: 30 săli de clasă, cabinete de limba română, matematică, engleză, geografie, biologie, istorie, logopedie, psihologie, AEL și informatică, bibliotecă, sală și teren de sport, sat de vacanță, cantină și internat și organizează cursuri în forma de învățământ cu frecvență, program de zi, pentru ciclul primar, gimnazial și liceal, inclusiv învățământ special și special integrat.

Liceul Tehnologic Sebeș⁷ desfășoară următoarele programe educaționale: învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, dual, postliceal și seral, iar oferta educațională oferă posibilitatea de pregătire teoretică și practică în domeniile: electromecanică, mecatronică, electronică și automatizări, fabricarea produselor din lemn, servicii, turism și alimentație, comerț, industrie textilă și pielărie, chimie industrială, industrie alimentară, construcții, instalații și lucrări publice.

Liceul German Sebeș⁸ desfășoară programe educaționale atât pentru ciclul liceal (profil filologie și științe ale naturii), cât și pentru cel gimnazial, primar și chiar preșcolar (program normal și prelungit).

⁵ Sursa: http://www.cnlb.ro/fisiere/documente/ROF_CNLB_2020.pdf;

⁶ Sursa: http://tps.ro/baza_materiala.htm;

⁷ Sursa: <https://www.ltssebes.ro/>;

⁸ Sursa: <http://www.liceulgermansebes.ro/index.html>;

Școala Postliceală „Henri Coandă”⁹ desfășoară cursuri în forma de învățământ cu frecvență, program de zi, pentru o perioadă de 3 ani, în domeniul sănătății și asistenței pedagogice, specializările asistent medical generalist și asistent medical de farmacie.

La nivelul ciclului preșcolar se observă că nu există nicio creșă. Coroborat cu faptul că în conformitate cu prevederile legale în vigoare grădinițele pot admite copii începând cu vârsta de 4 ani, această situație creează o serie de probleme atât părinților, cât și asistenților maternali care au în îngrijire copii până în vârsta de patru ani. Grădinițele înregistrează o scădere a numărului de preșcolari. Întreg personalul este calificat.

Ciclurile primare și gimnaziale sunt cel mai bine reprezentate. La nivelul dotărilor se observă anumite discrepanțe, însă majoritatea sunt dotate corespunzător. Pe lângă sălile de curs, o parte dintre școli dețin și laboratoare și cabinete, bibliotecă, ludotecă, cabinet psihopedagogic, săli pentru alternativa *Step by Step*, centrul de informare și documentare și săli de sport.

O parte dintre școli beneficiază și de sisteme de alarmă și supraveghere video. Totuși, la unele școli au fost identificate o serie de probleme, cum ar fi:

- sală festivă deteriorată, nefolosită;
- lipsă laboratoare pentru anumite discipline;
- lipsă pavaj în curtea școlii;
- lipsă CT și instalație de încălzire în școală;
- lipsa izolației termice;
- lipsa dotării spațiului de joacă a preșcolarilor;
- necesitatea schimbării acoperișului școlii și a grădiniței;
- necesitatea instalării de sisteme de alarmă la toate imobilele școlilor pentru cele care își desfășoară activitatea în mai multe imobile.

Astfel, per total încă sunt nevoi de reabilitare la nivelul infrastructurii locative, dar și nevoi de dotare cu echipamente specifice procesului de învățământ.

În ceea ce privește personalul, acesta este calificat corespunzător posturilor ocupate. Una dintre școli are și o secție cu predare în limba germană, acoperind 8 clase: 4 în ciclul primar și 4 în ciclul gimnazial.

⁹ Sursa: <https://univ-henricoanda.ro/scoala-postliceala-henri-coanda-sebes/>

A fost identificată o scădere constantă a motivației elevilor și există o slabă motivare a cadrelor didactice din cauza salariilor mici și din cauza slabei diferențieri a salariilor în funcție de prestația efectivă a fiecăruia.

Activitățile extracurriculare organizate pentru elevi sunt insuficiente și acțiunile elevi-părinți au o frecvență redusă, numeroși elevi având unul sau ambii părinți plecați la muncă în străinătate.

Mare parte din elevii de etnie romă sunt concentrați într-o singură școală, care și-a propus ca obiective integrarea școlară și socială a acestora - Liceul cu Program Sportiv "Florin Fleșeriu".

Toate școlile au derulat activități educaționale în parteneriat cu alte instituții de învățământ (nivel județean și inter-județean), instituții publice, ISJ Alba, ONG, CL Sebeș etc.

Învățământul liceal prezintă aproximativ aceleași caracteristici cu ciclul primar și gimnazial, atât numărul de elevi, cât și rata absenteismului înregistrând o curbă descendentă în perioada analizată.

La nivelul competențelor, Liceul cu Program Sportiv Sebeș, pe lângă competențele prevăzute de curricula națională, asigură și obținerea de competențe în profilul sportiv, mai exact în handbal și fotbal.

Singura instituție cu profil extrașcolar din municipiul Sebeș, furnizor de educație nonformală pentru copiii din localitate, dar și din zonele vecine, este Clubul Copiilor și Elevilor Sebeș. Clubul propune elevilor 10 activități: anticipație științifică, chimie - ecologie, coregrafie, electronică, engleză, franceză, informatică, karting, șah și tenis. Instituția a fost implicată activ în foarte multe proiecte destinate copiilor și elevilor din municipiu, fie independent, fie în parteneriat cu alte instituții de învățământ, cu autoritățile locale și județene, dar și cu alte entități și organisme care au dorit să se implice în activități extrașcolare.

În ceea ce privește educația adulților, în municipiu nu există un centru educația adulților.

Putem conchide că în ceea ce privește sectorul învățământ-educație, municipiul Sebeș are o poziționare satisfăcătoare dar încă există probleme la nivelul infrastructurii locative și a dotărilor, per total acest segment este bine definit. În ceea ce privește problemele cu specific educațional: scăderea numărului elevilor și a preșcolarilor se încadrează în tendințele naționale; rata absenteismului și abandonului școlar este în creștere, iar violența școlară nu prezintă forme grave.

Protecție socială și asistență comunitară

În ceea ce privește protecția socială și asistența comunitară, Serviciul Public de Asistență Socială Sebeș este principalul actor din Sebeș în acest domeniu. De asemenea, există o serie de asociații și organizații non-guvernamentale implicate activ în acest sector.

În cadrul Serviciului Public de Asistență Socială Sebeș, activează următoarele structuri:

Centrul de Zi pentru vârstnici Sebeș funcționează de la data de 25 martie 2005, la o capacitate maximă de 50 beneficiari. Personalul Centrului se compune din 1 asistent social, 1 administrator, 1 asistent medical, 1 maseur și 1 îngrijitor. Serviciile Centrului se adresează tuturor persoanelor care au domiciliul pe raza municipiului Sebeș și constau în:

- consiliere socială, psihologică, emoțională;
- reintegrare socială;
- recreere și petrecerea timpului liber;
- activitate medicală.

Centrul funcționează într-o clădire veche de 100 de ani care necesită reabilitare. De asemenea, datorită solicitărilor numeroase, capacitatea existentă nu este suficientă, fiind necesară și extinderea clădirii actuale.

Centrul de Îngrijiri la domiciliu pentru vârstnici Sebeș funcționează din luna decembrie 2005, cu o capacitatea de îngrijire la domiciliu de 30 de asistați pe zi. Personalul Centrului se compune din 1 asistent social, 1 administrator, 1 asistent medical, 1 maseur, 1 îngrijitor și 5 îngrijitori la domiciliu. Serviciile Centrului se adresează tuturor persoanelor care au domiciliul pe raza municipiului Sebeș în funcție de capacitatea existentă și constau în:

- îngrijire menajeră la domiciliu
- consiliere socială, psihologică, emoțională;
- reintegrare socială;
- recreere și petrecerea timpului liber;
- activitate medicală;
- recuperare medicală.

Se înregistrează numeroase cereri pentru îngrijire la domiciliu, majoritatea fiind pentru îngrijire menajeră, dar a crescut și numărul cererilor de îngrijire medicală la domiciliu, personalul fiind insuficient pentru soluționarea tuturor cererilor.

Centrul de Zi Sebeș-Petrești funcționează din martie 2003 în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba, din 2005 fiind preluat de către CL al municipiului

Sebeș-SPAS. Centrul se adresează copiilor și are o capacitate maximă de 30 de locuri. Personalul Centrului se compune din 1 asistent social, 1 psiholog, 1 administrator, 1 asistent medical, 2 bucătari, 1 șofer, 1 îngrijitor și 3 educatori. Serviciile Centrului se constau în:

- activități educative, culturale și psihopedagogice;
- consiliere socială, psihologică, emoțională;
- relații de colaborare activă cu familiile copiilor care frecventează Centrul de Zi;
- activități de socializare, incluziune școlară și socială;
- orientare școlară și profesională;
- consilierea școlară și prevenirea abandonului școlar;
- consiliere în situații de criză;
- consilierea familiei: abordarea sistemică în consiliere;
- consilierea părinților afectați de consumul de alcool;
- consilierea în situații de divorț; consilierea copiilor afectați de divorțul părinților;
- servicii de consiliere adresate prevenirii abandonului copilului în instituții;
- protecția copilului împotriva abuzurilor;
- reintegrare socială;
- activități igienico-sanitare.
- activități de colaborare cu profesioniști și instituții relevante;
- informare și realții cu comunitatea.

Compartimentul de pregătire și servire a mesei-Cantina de Ajutor Social Sebeș funcționează din martie 2009, la o capacitate maximă de 20 de locuri. Personalul Centrului se compune din 1 asistent social, 1 administrator, 2 bucătari, și 1 șofer. Serviciile Centrului se constau în:

- pregătirea și servirea a două mese, zilnic, de persoană, prânzul și cina, în limita alocației de hrană prevăzute de reglementările legale;
- transport gratuit numai pentru persoanele care beneficiază de distribuirea hranei la domiciliu;
- relații de colaborare cu familiile care beneficiază de serviciile sociale;
- consiliere psiho-socială;
- consilierea familiei, abordarea sistemică în consiliere;
- consilierea beneficiarilor afectați de consumul de alcool;
- activități de colaborare cu profesioniști și instituții relevante;

- informare și realții cu comunitatea.

În ceea ce privește **persoanele cu dizabilități**, SPAS nu deține o bază de date detaliată, ci parțială și care privește doar persoanele cu dizabilități grave care au dreptul la asistent personal sau indemnizație și care sunt plătite prin intermediul SPAS.

Violență domestică și violență de gen: Se înregistrează cazuri de violență în familie la adresa copiilor, înregistrându-se cca 10-20 de cazuri anual. De asemenea, violența de gen înregistrează 20-30 de cazuri anual. În aceste cazuri se înregistrează cca 95%-100% divorțuri anual datorate violenței de gen, ceea ce poate avea un impact negativ asupra factorului psiho-emoțional al copiilor din aceste familii.

În prezent nu există structuri specializate de tip centru multifuncțional, axat pe problemele violenței de gen și nici centru maternal pentru mamele și copii abuzați.

Infraționalitate: Conform unor informări realizate de către Poliția Municipiului Sebeș se observă o creștere constantă a infraționalității la nivelul municipiului Sebeș. Totuși în intervalul 2014-2015 crește criminalitatea stradală, infracțiunile de furt fiind cele mai numeroase, majoritatea reprezentând fapte cu prejudiciu relativ mic, însă cu un impact negativ în rândul opiniei publice. Au mai fost sesizate și fapte cu violență, distrugeri de bunuri sau încălcări ale legislației rutiere.

Măsurile de combatere a violenței au constat în activități de prevenire a comportamentelor predelictuale în special în rândul minorilor (absenteism și abandon școlar, vagabondaj, aderarea la bande și grupuri de cartier, consumul de alcool și de droguri). Conform rapoartelor și informărilor amintite mai sus, zonele adiacente instituțiilor de învățământ sau frecventate de elevi (parcuri, autogară) prezintă un risc sporit de infraționalitate cu violență, care nu se reclamă.

În acest context, Poliția municipiului Sebeș a propus o supraveghere atentă a zonelor de interes, demers ce ar permite să genereze un impact pozitiv asupra climatului de siguranță publică. Până în prezent nu a fost instalată nicio cameră de supraveghere.

DELIMITAREA ZONELOR DE REGENERARE URBANĂ DE LA NIVELUL MUNICIPIULUI SEBEȘ

Eliminarea sau reducerea disfuncțiilor constatate în urma analizei situației existente a municipiului, se va realiza valorificând potențialul de dezvoltare, urmărind creșterea calității vieții locuitorilor și dezvoltarea economică și socială prin proiecte de regenerare urbană, care vor avea ca rezultat reabilitarea și potențarea spațiilor publice în zone deficitare sau cheie ale orașului, creșterea suprafețelor plantate și amenajarea conformă a acestora, valorificarea și extinderea activităților culturale, de recreere și agrement, asigurarea accesului la infrastructuri tehnico-edilitare, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii într-o manieră multimodală, încurajând deplasările nemotorizate, protejarea și valorificarea patrimoniului natural, cultural și construit, crearea unui cadru prielnic pentru dezvoltarea afacerilor locale, eficientizarea transportului multimodal prin crearea unui hub de transport, valorificarea și protejarea cursului de apă.

Delimitarea zonelor de regenerare urbană s-a efectuat în raport cu disfuncțiile și elementele cu potențial evidențiate în urma analizei situației existente. Astfel, la nivel municipal au fost identificate 5 zone care necesită implementarea unor operațiuni de regenerare urbană, și anume:

1. Zona centrală a municipiului;
2. Zona Arini;
3. Zona Lancrăm - râul Sebeș;
4. Zona de regenerare urbană Petrești;
5. Zona marginalizată Cartierul romilor;
6. Zona de regenerare urbană Valea Frumoasei.

Zona de regenerare urbană	CF	Suprafața (mp)	Categorie de folosință	Proprietar
Zona de regenerare urbană Petrești	78554	25.134	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79123	1899	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79122	4655	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79124	724	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79125	755	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79100	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79099	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat

Zona Arini	79076	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79077	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79101	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79098	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79075	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79102	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79097	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79083	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79079	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79082	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79096	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79093	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79084	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79073	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79080	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79094	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	79157	300	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	100530	17.015	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	96085	38167	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	100528	55964	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	74036	3293	Altele	Mun. Sebeș, domeniul public
	74383	500	Altele	Mun. Sebeș, domeniul public
	74782	4515	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	80159	7703	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	74744	19855	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	94531	5153	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	92735	8138	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	91889	12730	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul privat
	98100	2140	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	99115	26726	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
Zona centrală a municipiului	85266	2510	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	85257	2395	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	85274	1367	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	100196	1636	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	85933	2507	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	95090	6119	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
Zona Lancrăm - râul Sebeș	72406	116149	Pasune	Comuna Politică Lancrăm
	94810	2082	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	76158	1241	Pasune	Municipiul Sebeș
	76157	627	Pasune	Municipiul Sebeș
Zona marginalizată	13521	3551	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13524	2647	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public

Cartierul romilor	13569	861	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13514	4674	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13517	8801	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13517	8801	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13518	3190	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13519	3809	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13541	1326	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13516	367	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13520	3569	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13522	3262	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13542	1380	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13566	2020	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13567	1192	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	13568	1177	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	91725	7408	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	92667	4098	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	85206	861	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	85157	1177	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	84367	3369	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	84423	2020	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	84391	1326	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	84393	1365	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	85245	1192	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
Zona de regenerare urbană Valea Frumoasei	75555	3451	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	72534	1800	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	88522	12370	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	94681	8035	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	84433	23696	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	70118	14	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	88963	40388	Drum	Mun. Sebeș, domeniul public
	99115	26726	CC intravilan	Mun. Sebeș, domeniul public
	85276	26753	Drum	

1. Zona centrală a municipiului

Zona este delimitată de:

- Străzile 24 Ianuarie și Mihai Viteazu la nord;
- Piața Libertății la est;
- Bulevardul Lucian Blaga la Sud;
- Strada Călărași la vest.

Operațiunile incluse în proiectele de regenerare urbană vor viza următoarele activități:

- modernizarea și reconfigurarea rețelei stradale
- implementarea de sisteme destinate managementului inteligent al traficului rutier urban și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru fluidizarea traficului;
- promovarea infrastructurii verzi (încurajarea folosirii de către comunitate a unor mijloace alternative nepoluante de transport sau mai puțin poluante și sprijin pentru infrastructura nemotorizată);
- spații de parcare pentru biciclete, inclusiv introducerea unor sisteme de închiriere de biciclete;
- implementarea unor sisteme de monitorizare, supraveghere și de siguranță specifice infrastructurii verzi;
- amenajări specifice pentru persoanele cu dizabilități;
- realizarea de sisteme de supraveghere și de siguranță, inclusiv Wi-Fi;
- amenajarea spațiilor publice și a stațiilor de transport public cu sisteme electronice inteligente de informare, inclusiv sisteme de informare și atenționare destinate persoanelor cu dizabilități;

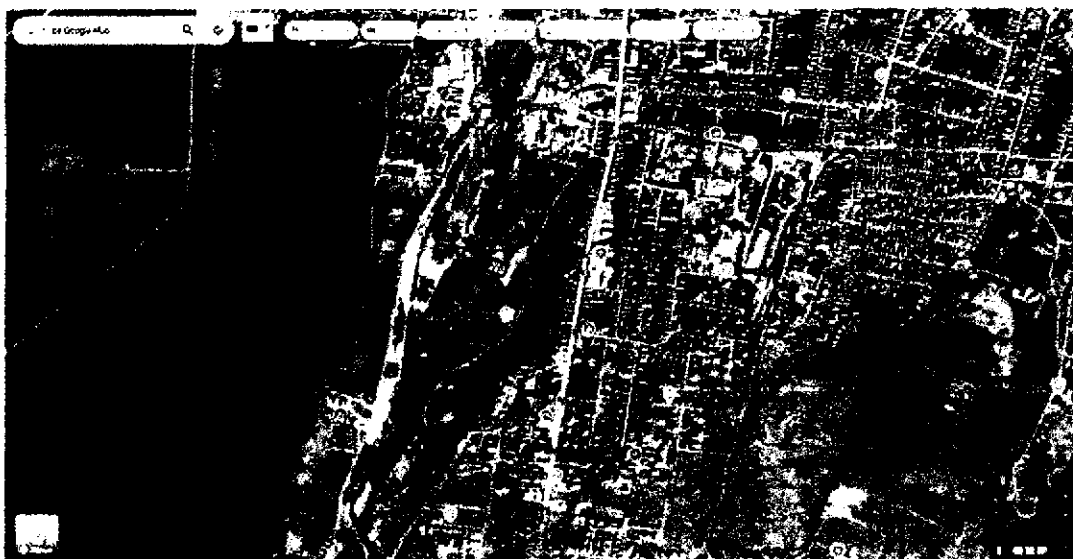
- realizarea de sisteme de parcare verticală, multietajate;
- amenajarea, reabilitarea, modernizarea locurilor de parcare, inclusiv prin executarea de locuri de parcare temporară, de reședință și delimitarea zonelor unde parcare este interzisă;
- dezvoltarea căilor de comunicație de orice fel și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente sectorului serviciilor de utilități publice;
- îngroparea rețelelor aeriene existente;
- reabilitarea/modernizarea și re tehnologizarea sistemelor existente de iluminat public, dezvoltarea unor sisteme de iluminat public performant și eficient energetic;
- lucrări de construire, reconstruire, consolidare, extindere, reabilitare, schimbare de destinație a clădirilor, inclusiv demolarea clădirilor aflate într-o stare avansată de degradare, situate pe terenurile supuse intervențiilor și care nu aparțin patrimoniului național cultural;
- renovarea clădirilor și a clădirilor de patrimoniu în vederea punerii lor în valoare, precum și lucrări de asigurare și îmbunătățire a eficienței energetice în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv lucrări de consolidare structurală a acestora în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate;
- modernizarea, extinderea și reabilitarea imobilelor publice și amenajarea spațiilor publice destinate interacțiunilor sociale și activităților educaționale, culturale, sportive și recreaționale;
- dotarea și asigurarea infrastructurii în scopul utilizării unor imobile prin îmbunătățirea infrastructurii specifice pentru creșterea participării comunității la activitățile comunitare, culturale și civice, inclusiv construcția de săli polivalente și bazine de înot destinate activităților sportive și recreative;
- realizarea de lucrări de conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare a fondului construit existent;
- amenajări peisagistice, realizarea de sisteme de irigații inteligente asupra spațiilor verzi amenajate în zona de regenerare;
- lucrări de restaurare, punere în valoare și de punere în siguranță a monumentelor istorice;
- revitalizarea spațiului public prin implementarea de soluții urbanistice și tehnice, integrate și adecvate, prin lucrări de întreținere, dotare sau, după caz, reabilitare a mobilierului urban degradat, reparare a împrejurimilor, a stâlpilor și a lămpilor de iluminat public cu valoare istorică, și a altor elemente de echipare a spațiului public;

- măsuri pentru construirea imaginii urbane prin proiecte de artă contemporană și implicarea comunității locale, contribuind la durabilitatea urbană a locurilor caracterizate în mod tradițional de degradare și includerea artei stradale în proiectele de dezvoltare a comunităților;
- modernizarea și reconfigurarea rețelei stradale, inclusiv organizare sistem de sensuri unice conform PMUD;
- implementarea de sisteme destinate managementului inteligent al traficului rutier urban și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru fluidizarea traficului;
- îngroparea rețelelor aeriene existente;
- reabilitarea/modernizarea și retehnologizarea sistemelor existente de iluminat public, dezvoltarea unor sisteme de iluminat public performant și eficient energetic;
- lucrări de restaurare, punere în valoare și de punere în siguranță a monumentelor istorice;
- revitalizarea spațiului public prin implementarea de soluții urbanistice și tehnice, integrate și adecvate, prin lucrări de întreținere, dotare sau, după caz, reabilitare a mobilierului urban degradat, reparare a împrejmuirilor, a stâlpilor și a lămpilor de iluminat public cu valoare istorică, și a altor elemente de echipare a spațiului public.

2. Zona Arini

Zona este delimitată de:

- Strada Depozitelor la nord;
- Râul Sebeș, str. Fântânele la vest;
- Strada Tipografilor la sud;
- Strada Dorin Pavel la est.

Operațiunile incluse în proiectele de regenerare urbană vor viza următoarele activități:

- reamenajarea peisajeră și introducerea de noi funcțiuni - reabilitarea vegetatiei existente și introducerea de specii noi, realizarea unor noi trasee pietonale și ciclistice, înlocuirea în totalitate a mobilierului urban existent și extinderea în zona aleilor;
- promovarea infrastructurii verzi, plantări de arbori și arbuști;
- realizarea de spații de joacă dotate cu echipamente pentru diferite grupe de vârstă, grupuri sanitare, zone dedicate sportului în aer liber dotate cu echipamente pentru fitness și crossfit;
- extinderea pistelor și traseelor pentru biciclete, spații de parcare pentru biciclete, inclusiv introducerea unor sisteme de închiriere de biciclete;
- implementarea unor sisteme de monitorizare, supraveghere și de siguranță specifice infrastructurii verzi;
- realizarea de sisteme de supraveghere și de siguranță, inclusiv Wi-Fi;
- înlocuirea sistemului actual de iluminat și introducerea unui sistem nou care să permită economia de energie electrică;
- realizarea de lucrări de conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare a fondului construit existent, amenajări peisagistice;
- revitalizarea spațiului public prin implementarea de soluții urbanistice și tehnice, integrate și adecvate, prin lucrări de întreținere, dotare sau, după caz, reabilitare a mobilierului urban degradat;

- reconversia, reutilizarea spațiilor și terenurilor abandonate, degradate, a altor terenuri urbane care sunt vacante sau neutilizate corespunzător, transformarea lor în zone verzi, de agrement și recreere;
- crearea, modernizarea, extinderea și întreținerea de amenajări peisagistice, de spații verzi și altele asemenea, inclusiv parcuri/păduri urbane, grădini urbane, conectivitate ecologică;
- realizarea de sisteme de irigații inteligente asupra spațiilor verzi amenajate în zona de regenerare;
- reabilitarea/modernizarea și retehnologizarea sistemelor existente de iluminat public, dezvoltarea unor sisteme de iluminat public performant și eficient energetic în zona de regenerare urbană;
- reabilitarea fondului vegetal prin înlocuirea și completarea arborilor și plantelor degradate, bolnave, dispărute;
- reabilitarea componentelor peisagistice și vegetale;
- montarea de sisteme de iluminat public destinate punerii în valoare a vegetației, a statuiilor și a altor componente cu valoare peisagistică și arhitecturală, montarea de sisteme de supraveghere, inclusiv sisteme adecvate pentru persoanele cu dizabilități;
- realizarea de parcuri tematice și zone pentru petrecerea timpului liber;
- executarea de lucrări hidrotehnice de regularizare a cursurilor de apă și de amenajare a malurilor râurilor și lacurilor;
- construirea/amenajarea/extinderea/reabilitarea unei zone de promenadă pietonală, puncte de belvedere și spații destinate recreerii, dar și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru atragerea în zonă a activităților economice;
- amenajări peisagistice, crearea de parcuri tematice, modernizarea sau extinderea de parcuri și spații verzi, aliniamente plantate pe malul râului Sebeș.

3. Zona Lancrăm - râul Sebeș

Zona este delimitată de:

- Strada Grădini la sud;
- Râul Sebeș la est;
- Strada Bisericii la nord;
- Strada Veche la vest.

Proiectele de regenerare vor cuprinde următoarele activități:

- reabilitarea și restructurarea infrastructurilor de circulație într-o manieră multimodală, pentru toate categoriile de persoane;
- extinderea pistelor și traseelor pentru biciclete, spații de parcare pentru biciclete, inclusiv introducerea unor sisteme de închiriere de biciclete,
- implementarea unor sisteme de monitorizare, supraveghere și de siguranță specifice infrastructurii verzi, coridoare verzi;
- amenajarea conformă a stațiilor de transport public din zona;
- realizarea de sisteme de supraveghere și de siguranță, inclusiv Wi-Fi amenajarea spațiilor publice și a stațiilor de transport public cu sisteme electronice inteligente de informare, inclusiv sisteme de informare și atenționare destinate persoanelor cu dizabilități;
- dezvoltarea căilor de comunicație de orice fel și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente sectorului serviciilor de utilități publice și programelor de protecție a mediului pentru activitățile și serviciile poluante prin lucrări de construire, reconstruire, modificare, extindere, reparare, modernizare și reabilitare;
- realizarea de lucrări de conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare a fondului construit existent, amenajări peisagistice;
- demolarea construcțiilor provizorii realizate pe spațiul public;

- completarea cu dotări de agrement și sport.

4. Zona de regenerare urbană Petrești

Zona este delimitată de:

- Incinta societății comerciale Pehart S.A la nord;
- Strada Energiei la est;
- Strada Beiweg la sud;
- Râul Sebeș la vest.

Operațiunile incluse în proiectele de regenerare urbană vor viza următoarele activități:

- reabilitarea și restructurarea infrastructurilor de circulație, protejarea zonelor pietonale prin bolarzi sau alte elemente de creșterea siguranței;
- lucrări de construire, reconstruire, consolidare, extindere, reabilitare, schimbare de destinație a clădirilor, inclusiv demolarea clădirilor aflate într-o stare avansată de degradare, situate pe terenurile supuse intervențiilor și care nu aparțin patrimoniului național cultural;
- dezvoltarea căilor de comunicație de orice fel și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente sectorului serviciilor de utilități publice și programelor de protecție a mediului pentru activitățile și serviciile poluante prin lucrări de construire, reconstruire, modificare, extindere, reparare, modernizare și reabilitare;
- realizarea de lucrări de conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare a fondului construit existent, amenajări peisagistice;

- demolarea construcțiilor provizorii realizate pe spațiul public;
- inserarea platformelor de colectare selectivă a deșeurilor.

5. Zona marginalizată Cartierul romilor

Zona este delimitată de:

- Strada Alunelului la nord;
- Strada 8 Martie la est;
- Străzile Speranței și Luncii la sud;
- Strada Cloșca la vest.

Potrivit celor mai recente date pe care administrația publică centrală le are la dispoziție, grupul cetățenilor români aparținând minorității rome manifestă, în cadrul grupurilor vulnerabile, un risc mai ridicat de excluziune socială. În alți termeni este vorba despre existența unui decalaj de incluziune socială a romilor în comparație cu populația majoritară, a unei diferențe semnificative de acumulare educațională, de incluziune pe piața muncii, în ceea ce privește starea

de sănătate și a locuirii. Gradul de incluziune socială a cetățenilor români aparținând minorității rome, la fel ca în restul țărilor din Uniunea Europeană, este inferior mediei naționale la toate capitolele care caracterizează calitatea vieții, iar explicația unei asemenea situații se regăsește într-un complex de cauze care țin atât de blocajul într-un cerc vicios al sărăciei perpetuat de la o generație la alta, cât și de manifestarea unor mecanisme sociale care pot provoca uneori marginalizare socială. Mai jos sunt prezentate date punctuale, la nivelul domeniilor relevante, privind situația actuală și modalități de eficientizare a intervențiilor specifice.

A. Capital uman

Asigurarea accesului la educație pentru copiii cei mai săraci, de la vârste cât mai fragede, este esențială pentru ruperea cercului vicios al sărăciei și pentru incluziunea lor socială reală. Rata de înscriere la grădiniță a copiilor rome de vârstă 3-6 ani este mult sub cea a populației majoritare, 37% la copii rome vs. 77% la copii ne-rome. Doi din zece copii rome nu merg la școală, cel mai frecvent motiv invocat fiind cel legat de lipsa resurselor financiare. Unul din șase părinți rome explică slaba participare școlară a copiilor prin discriminarea etnică. Peste 80% dintre părinții rome afirmă că își doresc cel puțin educație secundară pentru copiii lor, însă mai mult de 75% dintre copiii rome nu termină 8 clase.

Datele arată că există rate semnificative de copii care nu frecventează școala (unul din douăzeci de copii de vârstă învățământului primar sau gimnazial au părăsit sistemul de educație). Rata nefrecventării școlii a crescut, mai ales la nivel primar, aceasta aproape dublându-se (de la 3,3% la 6,5%), în vreme ce la nivel gimnazial pare a se stabiliza la un nivel de 5%.

Un alt studiu a remarcat că ponderea ridicată a copiilor rome în școală este asociată cu scăderea calității dotărilor materiale ale instituției în cauză. A fost semnalat și faptul că persoanele rome de gen feminin se confruntă cu riscuri semnificativ mai mari de a abandona sau părăsi timpuriu școala, în raport cu cele de gen masculin. Acest fapt se reflectă și în ce privește *rata de analfabetism* care este semnificativ mai ridicată în rândul femeilor decât în rândul bărbaților rome (conform unui sondaj din 2011 ponderea femeilor rome care declară că nu știu să scrie și să citească este cu 10% mai mare decât în rândul bărbaților).

Conform datelor recensământului din 2011, ponderea persoanelor cu studii superioare este: la cele care s-au declarat cetățeni români 14,8% iar la cele aparținând minorității rome 0,7%.

În privința analfabetismului, din totalul persoanelor analfabete o pondere de 27,4% sunt cetățenii români aparținând minorității rome. Dacă la persoanele care s-au declarat cetățeni români cu vârstă de peste 10 ani, ponderea celor analfabeți este de 1%, analfabetismul în rândul persoanelor aparținând minorității rome s-a ridicat la 14,1%.

B. Ocuparea forței de muncă

Nivelul limitat de educație, combinat cu discriminarea, conduce la decalaje foarte mari în ceea ce privește ocuparea și la rate ale productivității extrem de reduse. Romii înregistrează o participare redusă pe piața formală a muncii, dar au o participare ridicată pe piața informală a muncii, fără a putea beneficia de mecanismele de securitate socială. Un studiu realizat pe un eșantion reprezentativ de cetățenii români aparținând minorității rome de 16 ani și peste, arată că rata de ocupare a fost de doar 36%, iar alte 36% persoane își căutau un loc de muncă și 28% erau inactive (față de rata de ocupare de 58%, respectiv rata de șomaj de 7,4%, la nivel național, conform datelor INS 2011).

Doar unul din zece romi au avut un contract de muncă pe durată nedeterminată în ultimii doi ani, iar 52% declară că nu au găsit niciun loc de muncă în această perioadă. În rândul femeilor rome, participarea pe piața muncii este deosebit de scăzută, doar 27% desfășurând activități economice și 36% declarându-se în căutarea unui loc de muncă. În plus, majoritatea femeilor rome au, încă de foarte tinere, un număr mare de copii în îngrijire.

Persoanele aparținând minorității rome care sunt ocupate lucrează majoritar pe cont propriu, doar 10-15% fiind salariați. Dintre salariații romi, majoritatea fie nu au nicio calificare, fie desfășoară activități care nu necesită calificare. Per total, din populația ocupată de cetățeni români aparținând minorității rome de 15 ani și peste, 38% lucrează ca muncitori necalificați, 32% au ocupații care solicită o calificare (muncitori, vânzători, comercianți), 9% sunt muncitori în agricultură, iar 13% au ocupații tradiționale rome.

Activitățile economice pe care le desfășoară sunt în cea mai mare parte temporare, sezoniere sau ocazionale, ceea ce indică gradul ridicat de subocupare la nivelul acestei populații. Barometrul de incluziune socială arată că riscul de concediere în cazul cetățenilor români aparținând minorității rome este de zece ori mai ridicat decât în cazul întregii populații, iar 41% dintre romii care își caută de lucru nu sunt angajați tocmai pentru că sunt romi. Din acest motiv, 55% dintre romii angajați nu au un contract de muncă și 45% dețin doar slujbe ocazionale sau temporare (față de 5% dintre români). În aceste condiții, 72% dintre romii aflați în căutarea

unui loc de muncă sunt dispuși să presteze o muncă indiferent de condiții, să fie angajați fără forme legale, ceea ce înseamnă că nu vor contribui nici la sistemul de pensii și nici nu vor beneficia de asigurări sociale.

Conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, ponderea șomerilor în rândul cetățenilor români aparținând minorității rome reprezintă, în medie, aproximativ 10% din totalul șomerilor înregistrați. Similar cu populația generală, romii șomeri înregistrați sunt în majoritate bărbați, cu vârste cuprinse între 30-49 de ani, cu un nivel scăzut de educație: 32% nu au nicio școală formală, 37% au învățământ gimnazial incomplet, 22% au terminat 8 clase și doar 4% au studii liceale. Cea mai mare parte (88%) nu sunt șomeri indemnizați, aceste persoane înregistrându-se doar pentru a obține documentele necesare pentru venitul minim garantat.

Participarea redusă și accesul limitat la poziții nesigure și marginale pe piața muncii se traduc în venituri precare și risc ridicat de sărăcie și excluziune socială. Astfel, venitul total disponibil la nivelul gospodăriilor rome este de trei ori mai mic decât în rândul populației generale. În fapt, 60% dintre gospodăriile rome trăiesc dintr-un venit lunar mai mic decât un salariu minim. În plus, instabilitatea locului de muncă rezultă în venituri care variază considerabil de-a lungul anului, ceea ce poate afecta negativ în special copiii (absenteism și chiar abandon școlar, subnutriție, dezvoltarea unor boli cronice, etc.).

Consecința directă constă în sărăcie și o rată mare a privațiunilor materiale, cu atât mai mult cu cât gospodăriile cetățenilor români aparținând minorității rome sunt formate din adulți cu mulți copii și puține (sau niciuna) persoane ocupate. Atât incidența, cât și profunzimea sărăciei, sunt semnificativ mai ridicate la cetățenii aparținând minorității rome decât la alte grupuri etnice. Riscul de sărăcie absolută cu care se confruntă aceștia este de șapte ori mai mare, 31,1% dintre romi față de 4,4% din populația țării.

C. Sănătate

Accesul universal și echitabil la servicii de sănătate, deși esențial, are o contribuție limitată la îmbunătățirea stării de sănătate a unei populații. Nivelul de dezvoltare socio-economică, condițiile de locuit, nivelul de educație, factorii de mediu și comportamentali/stilul de viață, contribuie în egală măsură la menținerea și îmbunătățirea stării de sănătate a unei populații.

Studii și analize recente demonstrează un decalaj semnificativ al indicatorilor de morbiditate și mortalitate a cetățenilor aparținând minorității rome față de populația generală și explică acest decalaj prin condiționarea socio-economică. Altfel spus, fără reducerea gradului de

sărăcie, asigurarea unor condiții de locuit decente, creșterea nivelului de educație, nu se poate vorbi despre îmbunătățirea substanțială a indicatorilor care măsoară starea de sănătate a romilor. Studiul privind starea de sănătate a cetățenilor români aparținând minorității rome arată că, deși diferențele între starea de sănătate a romilor și majoritate sunt semnificative. Nu există o singură afecțiune sau factor care explică această discrepanță în ceea ce privește rezultatele privind starea de sănătate dintre romi și restul populației. Mai degrabă, discrepanța se datorează interacțiunii multiplilor factori care se află la rădăcina inegalității din domeniul sănătății, între care pot fi menționați: sărăcia, condițiile precare de trai, niveluri mai scăzute ale șomajului și educației și excludere socială.

În plus, sănătatea bărbaților și femeilor aparținând minorității rome este determinată de stilul de viață și de normele sociale care guvernează rolurile lor în rândul populației rome. Pe de altă parte, comunitățile în care trăiesc cetățenii români aparținând minorității rome sunt foarte diverse. Prin urmare, sunt necesare măsuri care să aibă în vedere condițiile de viață ale romilor, iar implementarea măsurilor trebuie adaptată în funcție de situația particulară a acestora. Astfel, direcțiile de acțiune care au drept scop îmbunătățirea stării de sănătate a romilor trebuie să includă și această dimensiune.

Speranța de viață a cetățenilor români aparținând minorității rome este în medie cu 6 ani mai mică decât a restului populației ne-rome din România. Studiul regional 2011 UNDP / Banca Mondială / CE31 arată că doar 2,6% dintre romii din România depășesc 65 de ani, comparativ cu 18% în rândul populației generale.

Conform aceluiași studiu, indicatorii care măsoară starea de sănătate arată o stare de sănătate a populației rome precară comparativ cu restul populației. În special în cazul femeilor rome, problemele de sănătate sunt mai frecvente și apar la vârste mai tinere. Între factorii care contribuie la starea de sănătate deficitară se regăsesc condițiile precare de locuire. Conform aceluiași studiu, povara mare a bolilor cronice în rândul romilor este atribuibilă unui comportament cu risc crescut, cum este fumatul, atât pentru bărbați cât și pentru femei, dieta săracă și un nivel scăzut de activitate fizică. Analiza arată că aproape jumătate din adulții romi fumează regulat, comparativ cu aproximativ 30% din populația generală. Prevalența fumatului în rândul femeilor rome este de 2,2 ori mai mare decât în rândul femeilor care nu aparțin acestei etnii. Studiul regional UNDP constată o utilizare redusă a serviciilor de sănătate de către cetățeni români aparținând minorității rome. Astfel, 42% dintre romi declară că nu solicită asistență medicală atunci când au nevoie. Peste 80% dintre romii care nu apelează la serviciile de sănătate

motivează acest comportament prin lipsa mijloacelor financiare, a asigurărilor de sănătate și lipsa de cunoștințe asupra a ceea ce ar avea de plătit dacă merg la medic, o barieră declarată fiind costurile ridicate ale medicamentelor. Studiul constată o suprautilizare a serviciilor de urgență și ambulanță.

Accesul scăzut la servicii de sănătate, educație și protecție socială, capacitatea și cunoștințele reduse asupra drepturilor de asigurat duc la excluziunea socială a unor întregi familii. Pentru a aborda multiplele forme de excluziune, evidențele arată că intervențiile cu impact ridicat sunt cele de furnizare de servicii inter-sectoriale la nivel comunitar cu accentul pus pe prevenire. Problemele majore rezultă din cadrul de reglementare fragmentat, lipsa personalului de la nivel local având cunoștințe temeinice în planificarea, organizarea și monitorizarea serviciilor publice, inclusiv a serviciilor de sănătate, precum și din lipsa unor bugete adecvate.

Având în vedere că măsurile de reformă a sistemului de sănătate, inclusiv din perspectiva procesului de descentralizare recent legiferat, sunt în permanentă dinamică, planul de măsuri propus pentru îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor români aparținând minorității rome va fi revizuit, în funcție de evoluția indicatorilor de morbiditate și mortalitate.

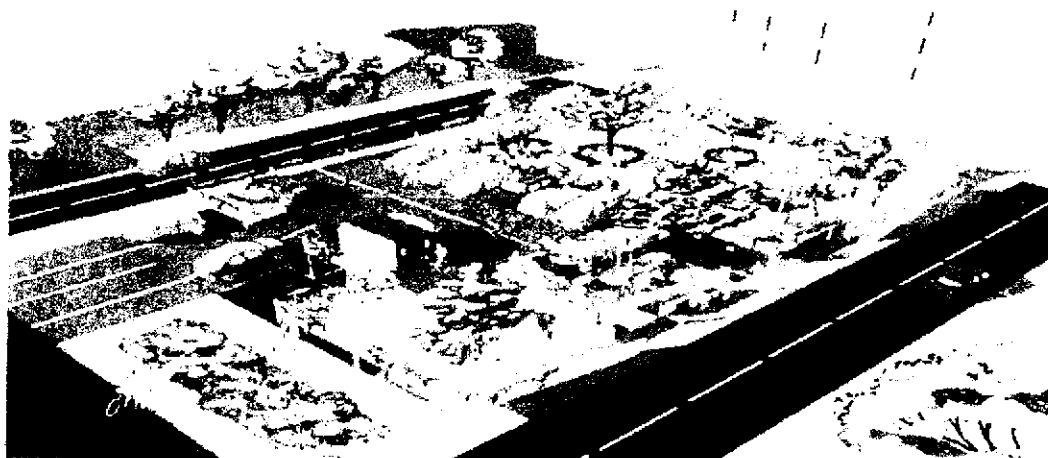
D. Locuire

Conform *Analizei socio-economice pentru programarea fondurilor europene 2014-2020*, în România aproape o treime din gospodăriile rome nu au niciun contract (cumpărare sau închiriere) privind locuința în care stau și, ca atare, nu o pot asigura. O mare parte din locuințele romilor nu sunt conectate la utilități (apă, canalizare și gaze); 13% dintre romi nu au electricitate vs. 2%, media la nivel național. Locuințele sunt supra-populate, slab dotate cu mobilier și bunuri de folosință îndelungată.

Din cauza lipsei capitalului uman și material, comunitățile compacte de romi și instituțiile care le deservește – școală, dispensar – funcționează cu resurse reduse, într-o perpetuă situație de criză. Riscul marginalizării din cauza accesului mai dificil la anumite servicii, în cazul comunităților compacte de romi, este ridicat.

Aproximativ 30% din gospodăriile cetățenilor aparținând minorității rome trăiesc în locuințe inadecvate, comparativ cu 4% din gospodăriile ne-rome, doar 18% din gospodăriile cetățenilor români aparținând minorității rome au canalizare în timp ce 40% din familiile ne-rome din jur au aceste facilități. O pondere de 35% din gospodăriile cetățenilor aparținând minorității rome nu dispun de facilități de colectare a deșeurilor solide, comparativ cu 20% din gospodăriile

ne-rome în apropiere. 42% din gospodăriile cetățenilor români aparținând minorității rome folosesc combustibil lemnos pentru gătit (14% din gospodăriile ne-rome din jur) și 87% din gospodăriile cetățenilor români aparținând minorității rome utilizează lemn sau cărbune pentru încălzire.

DESCRIEREA COMUNITĂȚII MARGINALIZATE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL CAPITALULUI UMAN, OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ ȘI LOCUIRII.

Zona marginalizată conținând populație romă a municipiului Sebeș cunoscută sub numele de *Cartierul romilor* este delimitată de străzile Alunelului, Oituz, Răchitei, 8 Aprilie, Câmpului, Cloșca, Izvorului, Lungă, Luncii, Macului, Aurel Vlaicu, Orizontului, Zori Noi, Pădurenilor, Doinei și Moșilor la care se adaugă zona blocului de locuințe cunoscut sub denumirea de "NATO" situat în localitatea aparținătoare Petrești, pe strada Energiei.

• Istoricul zonei

De când există această zonă, cine locuiește aici (tineri, bătrâni, copii), de cât timp locuiesc aici etc.

Primele familii de etnie romă se află în această locație încă din anul 1915, treptat, odată cu dezvoltarea economico-industrială a orașului Sebeș, s-a constatat o migrație a populației de etnie romă spre Sebeș din zona Apold, Miercurea, Săliște, zone limitrofe ale Sibiului, iar odată cu trecerea timpului, aceste familii au devenit tot mai numeroase, prin numărul mare de copii în familie, respectiv 5-6 copii în fiecare familie. În majoritate, locuiesc tineri, familii

formate devreme, cu mulți copii, zona se extinde în continuare prin migrarea altor persoane de etnie romă din alte zone ale județului.

- **Locuire**

Forma de proprietate asupra locuinței/ terenului :

70% din locuințele existente au titlu de proprietate pe teren eliberat de UAT Sebeș, dar acest drept de proprietate asupra terenului nu este înscris în Cartea Funciară (nu este întabulat). Construcțiile sunt făcute fără autorizație de construire.

Starea locuințelor :

Majoritatea sunt construcții din cărămidă, foarte puține locuințe sunt improvizate din placaje, cartoane, folii plastic, dar necesită consolidare și reparații, izolare. Acoperișurile sunt deteriorate, uși, geamuri rupte, sparte, acoperite cu cartoane, nu au împrejmuțată locuința, gardurile lipsesc sau sunt rupte și fără susținere. Lipsesc total grupurile sanitare în locuințe, baie proprie, bucătărie. Majoritatea locuințelor sunt formate dintr-o cameră care îndeplinește toate nevoile familiei.

Condiții de locuire, aglomerare :

Casele sunt înghesuite, construite haotic, fără o delimitare clară a proprietății, aglomerate, iar spațiul de locuit este insuficient, raportat la numărul de membrii care îl folosesc.

- **Infrastructură (străzi, apă, canalizare, energie electrică)**

Străzi : Străzile sunt din pământ, fără trotuare, rigole, canale de scurgere.

Apă : Rețea de apă curentă din sistemul public există doar pe stradă, în locuințe nu există sistem de apă potabilă. Acolo unde rețeaua de apă este în curte, distribuirea apei este sistată datorită datoriilor mari existente, prin neplata consumului.

Canalizare : La fel, rețea de canalizare publică existentă pe stradă, dar nu este utilizabilă, datorită lipsei apei.

Energie electrică : Există sistem de iluminat stradal. Există posibilitatea racordării la rețeaua de energie electrică, dar lipsa actelor de proprietate nu le permite încheierea unui contract de furnizare cu operatorul de energie electrică. Acolo unde au existat contracte de furnizare, acestea sunt reziliate pentru neplată.

- **Ocupare și obținerea veniturilor**

Surse de trai formale / informale :

Veniturile obținute, în proporție de 75% de locuitorii acestei zone sunt rezultate din prestații sociale oferite de stat : venit minim garantat, alocații de stat. Alte surse de venit sunt cele

obținute ocazional, ca zilieri la diferite munci casnice, agricultura sau salubritate. Alte beneficii sociale : indemnizații pentru plasament, indemnizații pentru handicap.

Cauze ale neocupării :

Lipsa unei meserii, a pregătirii școlare elementare, experiența, seriozitate în unele cazuri. La femei, acestea nu pot ocupa un loc de muncă și datorită numărului mare de copii.

Accesul la servicii publice

Iluminat public : Există iluminat public pe toate străzile cartierului.

Transport public : Nu există în cartierul romilor. Au posibilitatea de a ajunge în oraș în max. 20 de minute de mers pe jos, pentru a se deplasa în localități din jurul orașului pot folosi mijloacele de transport în comun.

Școală : Majoritatea copiilor care merg la școală frecventează aceeași școală, cea mai apropiată de cartier – Liceul cu Program Sportiv "Florin Fleșeriu" care dispune de învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal, conform repartizării în funcție de străzile arondate de către ISJ.

Grădiniță : Cei care frecventează grădinița sunt, la fel, înscriși în funcție de arondarea străzilor făcută de ISJ. La solicitările locuitorilor din zonă, s-ar impune construirea unei creșe și a unei grădinițe, care ar oferi posibilitatea mamelor de a ocupa un loc de muncă.

Farmacie : În oraș există 7 farmacii. În zona identificată nu există farmacie, dar cea mai apropiată farmacie există la 10 min. de mers pe jos.

Dispensar : În cartier nu există un dispensar. În prezent, fiecare persoană înscrisă la un medic de familie, merge la cabinetul acestuia, în oraș. Este necesară construirea unui dispensar în cartier, care ar prelua toți pacienții, fără a mai fi necesară deplasarea acestora în diferite zone ale orașului.

Magazine : În cartier există 3 magazine alimentare care deservesc populația cartierului, acestea comercializează și alte produse de strictă necesitate pentru familie. Pentru cumpărături mai mari aceștia se deplasează în oraș.

Serviciile de ridicare și transport a gunoiului menajer : În prezent acest serviciu nu este accesibil locuitorilor din zonă, datorită lipsei contractelor de ridicare a gunoiului menajer, încheiate de fiecare familie în parte. S-a demarat o acțiune a primăriei, împreună cu operatorul de ridicare a gunoiului, au fost încheiate contracte, dar în scurt timp, datorită neachitării facturilor, aceste contracte au fost reziliate.

- Criminalitate și ordine publică : Nu există probleme majore în acest sens, organele de ordine intervin în cartier datorită certurilor și scandalurilor provocate de cetățenii romi, în familie, pentru a identifica anumite fapte contravenționale (furturi).
- Relații comunitare : Comunicarea este în limita normalității, în general, locuitorii din cartier sunt prezenți în celelalte zone ale orașului, pentru rezolvarea diferitelor probleme. Participă la toate evenimentele orașului, nu sunt marginalizați, au acces la serviciile comunității.

Caracteristici ale locuirii în zona marginalizată :

a. garduri rupte	X 1. Da	2. Nu
b. acoperișuri de proastă calitate	X 1. Da	2. Nu
c. multe case deteriorate	X 1. Da	2. Nu
d. mulți copii pe stradă	X 1. Da	2. Nu
e. copii dezbrăcați	X 1. Da	2. Nu
f. gunoaie/ mizerie	X 1. Da	2. Nu
g. pățuri/ covoare pe garduri	X 1. Da	2. Nu
h. drumuri în mare parte din pământ	X 1. Da	2. Nu
i. drumuri în mare parte pietruite	1. Da	X 2. Nu
j. drumuri în mare parte asfaltate	1. Da	X 2. Nu

Zona marginalizată a **Blocului de locuințe cunoscut sub denumirea de "NATO"** situat în localitatea aparținătoare Petrești, pe strada Energiei.

Blocul NATO a fost construit de Fabrica de hârtie Pehart Petrești cu destinația de locuințe pentru angajații fabricii. Ulterior, după privatizarea acesteia, locuințele au fost vândute, fiind cumpărate de persoanele care lucrau în cadrul fabricii. În ultimii ani, o parte dintre aceștia au vândut și altor persoane din afara comunității, devenind astfel proprietari și persoane care nu lucrau în fabrica de hârtie. Pe parcurs marea majoritate și-au pierdut locul de muncă, devenind familii defavorizate. Lipsa unor venituri a dus implicit la degradarea condițiilor de locuit, blocul devenind astăzi impropriu din toate punctele de vedere pentru a asigura condiții de trai.

• **Istoricul zonei**

Blocul NATO a fost construit de Fabrica de hârtie Pehart Petrești cu destinația de locuințe pentru angajații fabricii. Ulterior, după privatizarea acesteia, locuințele au fost vândute, fiind cumpărate de persoanele care lucrau în cadrul fabricii. În ultimii ani, o parte dintre aceștia au

vândut și altor persoane din afara comunității, devenind astfel proprietari și persoane care nu lucrau în fabrica de hârtie. Pe parcurs marea majoritate și-au pierdut locul de muncă, devenind familii defavorizate. Lipsa unor venituri a dus implicit la degradarea condițiilor de locuit, blocul devenind astăzi impropriu din toate punctele de vedere pentru a asigura condiții de trai.

- **Locuire :**

Forma de proprietate asupra locuinței/ terenului : Proprietate personala

Starea locuințelor : Degradata, condiții improprii de locuit, lipsă utilități, lipsă grupuri sanitare proprii.

Condiții de locuire, aglomerare etc. : lipsă utilități, lipsă grupuri sanitare, condiții insalubre, lipsă apă potabilă, familii numeroase cu un număr mare de membrii care locuiesc într-o singură cameră.

- **Infrastructură (străzi, apă, canalizare, energie electrică)**

Străzi : Drum de acces asfaltat până la zona marginalizată

Apă : apă curentă în afara locuinței din rețea publică

Canalizare : rețea publică de canalizare

Energie electrică : sistem de iluminat public stradal și în locuințele personale.

- **Ocupare și obținerea veniturilor**

Surse de trai formale / informale : Salariați

Pensii sau alte beneficii sociale : Pensionari, beneficiari ai altor prestații sociale oferite conform legislației în vigoare

Cauzele neocupării : Pregătire profesională slabă, lipsă experiență, lipsă calificare.

Accesul la servicii publice

Iluminat public : DA

Transport public : Există mijloace de transport în comun care asigură legătura între zona respectivă și centrul localității.

Școală : Copii frecventează școala din zonă.

Grădiniță : Copii frecventează grădinița din zonă.

Farmacie : Există o farmacie în apropiere.

Dispensar : Există dispensar la aproximativ 1 km de zona marginalizată

Magazine : În zonă există magazine care asigură aprovizionarea cu produse de strictă necesitate.

Serviciile de ridicare și transport a gunoiului menajer : Locuitorii din zona marginalizată nu au încheiat contracte de ridicare a gunoiului menajer datorită lipsei posibilităților materiale de plată.

- **Criminalitate și ordine publică :**

Nu există probleme majore, divergențele sunt create de cetățenii de etnie romă pentru fapte generate de consumul băuturilor alcoolice.

- **Relații comunitare (cum interacționează cu ceilalți locuitori din comună, dacă se simt izolați, dacă ceilalți îi evită sau ocolesc zona lor)**

Comunicarea este în limita normalității, interacționează cu celelalte zone ale orașului, cetățenii participând la evenimentele comunității, nu există o marginalizare a acestora.

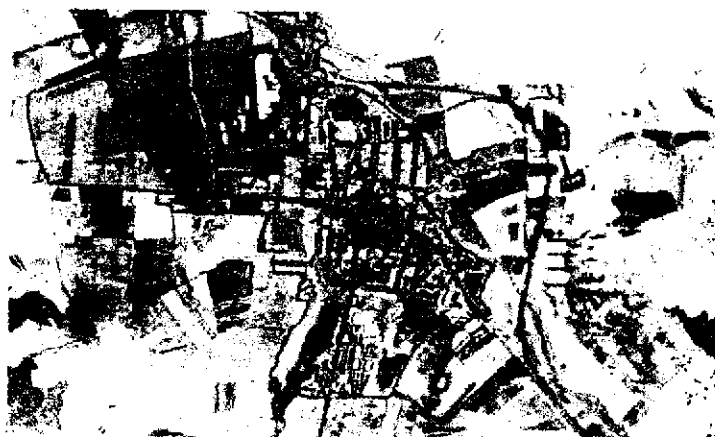
Caracteristici ale locuirii în zona marginalizată :

a. garduri rupte	X 1. Da	2. Nu
b. acoperișuri de proastă calitate	X 1. Da	2. Nu
c. multe case deteriorate	X 1. Da	2. Nu
d. mulți copii pe stradă	X 1. Da	2. Nu
e. copii dezbrăcați	X 1. Da	2. Nu
f. gunoaie/ mizerie	X 1. Da	2. Nu
g. pături/ covoare pe garduri	X 1. Da	2. Nu
h. drumuri în mare parte din pământ	X 1. Da	2. Nu
i. drumuri în mare parte pietruite	X 1. Da	2. Nu
j. drumuri în mare parte asfaltate	X 1. Da	2. Nu

Operațiunile incluse în proiectele de regenerare urbană vor viza următoarele activități:

- dezvoltarea căilor de comunicație de orice fel și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente sectorului serviciilor de utilități publice și programelor de protecție a mediului pentru activitățile și serviciile poluante prin lucrări de construire, reconstruire, modificare, extindere, reparare, modernizare și reabilitare;
- realizarea de lucrări de conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare a fondului construit existent, amenajări peisagistice;
- reabilitarea infrastructurii existente și construirea de centre de zi pentru copii și vârstnici;
- construirea de locuințe sociale;

- demolarea construcțiilor provizorii realizate pe spațiul public;
- inserarea platformelor de colectare selectivă a deșeurilor.

6. Zona de regenerare urbană Valea Frumoasei

Zona este delimitată de:

- Strada 1907 la nord;
- Străzile Dorin Pavel și Decebal la est;
- Strada Depozitelor la sud;
- Râul Sebeș la vest.

Operațiunile incluse în proiectele de regenerare urbană vor viza următoarele activități:

- revitalizarea spațiului public prin implementarea de soluții urbanistice și tehnice integrate și adecvate, prin lucrări de modernizare, dotare sau, după caz, reabilitare a mobilierului urban degradat, și a altor elemente de echipare a spațiului public;
- dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente sectorului serviciilor de utilități publice prin lucrări de construire, reconstruire, modificare, extindere, reparare, modernizare și reabilitare;
- realizarea de lucrări de conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare a fondului construit existent, amenajări peisagistice;
- introducerea facilităților pentru bicicliști (piste de biciclete);
- suplimentarea și îmbunătățirea trecerilor de pietoni;
- reducerea necesităților de transport motorizat, a poluării aerului și a poluării fonice, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului de energie;
- plantarea de arbori și vegetație joasă - creșterea suprafeței spațiilor verzi, reducerea poluării și precum și a emisiilor poluante în zonă;
- accesibilizarea spațiului public pentru persoanele cu dizabilități și protecția acestora (pavaje cu marcaje tactile integrate, semafoare cu dispozitive acustice pentru persoanele cu deficiențe de vedere);
- modernizarea și reconfigurarea rețelei stradale cu promovarea spațiilor pietonale;
- crearea de spații destinate petrecerii timpului liber;
- implementarea de sisteme destinate managementului inteligent al traficului rutier urban și dezvoltarea infrastructurii necesare pentru fluidizarea traficului;
- promovarea infrastructurii verzi (încurajarea folosirii de către comunitate a unor mijloace alternative nepoluante de transport sau mai puțin poluante și sprijin pentru infrastructura nemotorizată);
- piste și spații de parcare pentru biciclete, inclusiv introducerea unor sisteme de închiriere de biciclete;
- implementarea unor sisteme de monitorizare, supraveghere și de siguranță specifice infrastructurii verzi;
- amenajări specifice pentru persoanele cu dizabilități;
- realizarea de sisteme de supraveghere și de siguranță, inclusiv Wi-Fi;
- reabilitarea/modernizarea și retehnologizarea sistemelor existente de iluminat public,

- dezvoltarea unor sisteme de iluminat public performant și eficient energetic;
- lucrări de construire, reconstruire, consolidare, extindere, reabilitare, schimbare de destinație a clădirilor, inclusiv demolarea clădirilor aflate într-o stare avansată de degradare, situate pe terenurile supuse intervențiilor și care nu aparțin patrimoniului național cultural;
- renovarea clădirilor și a clădirilor de patrimoniu în vederea punerii lor în valoare, precum și lucrări de asigurare și îmbunătățire a eficienței energetice în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv lucrări de consolidare structurală a acestora în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate;
- modernizarea, extinderea și reabilitarea imobilelor publice și amenajarea spațiilor publice destinate interacțiunilor sociale și activităților educaționale, culturale, sportive și recreative;
- dotarea și asigurarea infrastructurii în scopul utilizării unor imobile prin îmbunătățirea infrastructurii specifice pentru creșterea participării comunității la activitățile comunitare, culturale și civice, inclusiv construcția de săli polivalente și bazine de înot destinate activităților sportive și recreative;
- realizarea de lucrări de conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare a fondului construit existent;
- amenajări peisagistice, realizarea de sisteme de irigații inteligente asupra spațiilor verzi amenajate în zona de regenerare.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Regenerare urbană reprezintă operațiunea urbanistică de transformare, renovare și reabilitare a unor zone din cadrul unităților administrativ-teritoriale, delimitate conform prevederilor art. 4 alin. (1)-(3) din OUG nr. 183/2022, cu scopul îmbunătățirii calității mediului construit și natural din zonele supuse operațiunii, prin intermediul acțiunilor integrate și coordonate ce vizează îmbunătățirea condițiilor economice, sociale, culturale, ecologice de mediu, precum și dezvoltarea echipamentelor și serviciilor publice de interes general.

Îmbunătățirea și creșterea nivelului estetic și funcțional al spațiilor urbane contribuie direct la creșterea calității vieții locuitorilor orașelor. Regenerarea urbană este indispensabilă pentru municipiul Sebeș, momentan fiind atât de necesară inovarea spațiilor publice,

reorganizarea acestora, restructurarea elementelor intrusive și eliminarea amenajărilor inestetice - cu alte cuvinte, înfrumusețarea și reinventarea spațiilor publice din orașe, în beneficiul locuitorilor săi, unind nevoia de frumos cu necesitatea asigurării unui spațiu resilient în fața provocărilor climatice din ce în ce mai prezente în cotidian.

Conceptul de regenerare urbană definește, în planificarea urbană o formă de dezvoltare a orașului, ceea ce înseamnă o acțiune de reconstrucție a orașului în sine și reciclarea resurselor sale de teren construit. Aceasta vizează în special abordarea problemelor sociale, economice, urbanistice și arhitecturale ale anumitor cartiere vechi sau degradate, precum și generarea de noi evoluții de dezvoltare, în special economice, și sociale prin încheierea unor comunități locale.

Regenerarea urbană reprezintă aducerea la viață a zonelor urbane cu efortul susținut al municipalităților și a altor actori implicați cu scopul de a îmbunătăți condițiile de trai, de a crește calitatea mediului și a climatului social și de a întări economia locală. Regenerarea urbană are 3 piloni de bază, respectiv pilonul ecologic, economic și cel social. În funcție de situație, trebuie să se facă referire mai mult sau mai puțin la cei trei piloni în momentul în care se propune dezvoltarea unui plan de regenerare urbană pentru o anumită zonă bine delimitată.

Calitatea vieții în mediul urban este determinată de calitatea aerului, nivelul de zgomot, situația spațiilor verzi și a zonelor de agrement, calitatea serviciilor (de toate tipurile) oferite populației. Deși se regăsesc în majoritatea orașelor spații publice funcționale, starea fizică a acestora și modul în care sunt utilizate nu pune în valoare adevăratul lor potențial. Valentele acestor spații existente sunt, în general, o serie de obiective importante care, în timp, au devenit repere urbane.

Prin intervenții adecvate, constând în renovări, rehabilitări, refuncționalizare sau schimbarea modului de folosire, adăugarea unui mobilier urban, astfel de spații pot renaște. Noile soluții trebuie să elimine problemele cauzate de supraaglomerarea spațiului public din zonele rezidențiale, din cauza numărului mare de mașini și să utilizeze eficient spațiul rezultat.

Direcțiile de dezvoltare urbană ale Municipiului Sebeș sunt:

Consolidarea și dezvoltarea economiei locale, această direcție de dezvoltare are în vedere patru obiective strategice, care privesc: susținerea și dezvoltarea mediului de afaceri existent; cel de-al doilea, dezvoltarea unui sector al IMM-urilor locale, puternic și dinamic, important în ponderea veniturilor locale, capabil să se adapteze rapid la contextul economic și social și care să diversifice oferta de locuri de muncă și nivelurile de calificări cerute pe piața muncii; cel de-al treilea, dezvoltarea activităților turistice, în contextul avantajului de a fi poziționat într-unul dintre

fluxurile turistice naționale mari și al interesului mare pentru facilități de petrecere a timpului liber; și al patrulea, nevoia puternică pentru o economie dezvoltată, de resurse umane bine pregătite și de predicție a acestora. Dezvoltarea economiei locale are în vedere valorizarea resurselor locale, inclusiv cele umane, prin organizarea unor activități care să utilizeze resurse umane cu diverse competențe, timpi de lucru flexibili și soluții inovative.

Creșterea calității condițiilor de locuire Calitatea condițiilor de locuire este văzută prin toate componentele – de infrastructură, clădiri, rețele publice, echipamente și programe culturale, sportive și pentru timp liber, acces la servicii de sănătate, urgență, educaționale și sociale - care trebuie să răspundă fiecărui locuitor și membru al familiilor acestora, indiferent de condiție și vârstă prin standarde de calitate foarte ridicate.

Obiectivele avute în vedere trebuie să răspundă interesului general al locuitorilor pentru un nivel cât mai ridicat al condițiilor de locuire și de echilibrare a acestora la nivelul teritoriului - prin recuperarea diferențelor dintre zone (zonele marginalizate și zonele îndepărtate ale localităților componente), cât și nevoii de încredere și siguranță a celor care muncesc în calitatea supravegherii și îngrijirii celorlalți membri ai familiei în timpul acestora de lucru.

Dezvoltarea urbană durabilă și sustenabilă, care are în vedere, dincolo de intervențiile și măsurile specifice pentru protejarea mediului, asigurarea eficienței energetice și a dezvoltării durabile și sustenabile, stabilirea unor condiții puse întregului cadru al celorlalte obiective de dezvoltare, care afectează de la intervențiile privind mediul de afaceri, construcțiile din infrastructură, dezvoltarea unor proiecte, organizarea și funcționarea unor servicii, până la deciziile administrative. În cadrul acestui obiectiv de dezvoltare sunt cuprinse axe specifice care vizează, în mod special, mediul și dezvoltarea teritoriului, care să se realizeze într-un mod durabil și sustenabil. Intervențiile vizate nu aparțin unui singur domeniu de intervenție, ci pot fi specifice unor arii diferite și cuprinde următoarele:

- Măsurile de protejare a mediului și gospodărire urbană durabilă programe de conștientizare a importanței protejării mediului; măsurile pentru reducerea gradului de dioxid de carbon; campanii pentru promovarea eficienței energetice, a reciclării și valorificarea materialelor reutilizabile; sancțiuni în cazul constatării unor cazuri de încălcare a regulilor de protejare a mediului;
- Promovarea principiilor dezvoltării durabile și sustenabile - sprijinirea soluțiilor administrative și economice care țin cont de protejarea mediului, dezvoltarea durabilă și sustenabilă și încurajarea punerii în practică a acestora, promovarea unei agriculturi

sustenabile și a consumului eficient de energie. Implicarea instituțiilor, a mediului de afaceri, asociațiilor, organizațiilor, mass-media, în găsirea și promovarea soluțiilor de diminuare a poluării, eficiență energetică, exploatare rațională a resurselor.

După evoluția urbanistică din ultimii 30 de ani, municipiul trebuie să își întărească valorile și identitatea locală, în paralel cu o dezvoltare durabilă pentru asigurarea unei calități ridicate a locuitorilor.

Regenerarea urbană a zonelor are ca scop soluționarea problemelor urbane, de natură socio- economică și de mediu, pe baza principiilor dezvoltării durabile.

Delimitarea proiectelor de regenerare urbană din studiul de față a avut la bază o analiză a necesităților, valorilor și identității locale. Identificarea și delimitarea zonelor care necesită intervenții de regenerare urbană s-a realizat pentru a orienta prioritar pentru aceste zone, finanțări și instrumente de intervenție dedicate.

Această identificare și delimitare s-a realizat în contextul nevoii unei dezvoltări urbane durabile și incluzive din punct de vedere social, care trebuie realizată într-o manieră integrată asupra problemelor municipiului, în vederea reducerii disparităților și creșterii coeziunii socio-economice.

Toate cele 6 zone prioritare identificate necesită măsuri imediate de regenerare urbană, însă pentru eficientizarea efectelor scontate, prioritare în schimbarea imaginii urbane și a calității vieții locuitorilor a fost realizată o etapizare a proiectelor.

Astfel, zonele prioritare de regenerare urbană prioritare pentru municipiul Sebeș sunt:

Zona 1 - Zona centrală a municipiului – proiect prioritar datorită importanței culturale, economice și sociale a zonei și impactul pe care regenerarea urbană îl poate avea în contextul consolidării rolului municipiului.

Zona 2 – Zona Arini - proiect prioritar datorită importanței zonei în ansamblul urbanistic al municipiului.

Zona 3 - Zona Lancrăm - râul Sebeș - proiect prioritar datorită importanței zonei în ansamblul urbanistic al municipiului.

Zona 4 - Zona de regenerare urbană Petrești - proiect prioritar datorită importanței zonei în ansamblul urbanistic al municipiului.

Zona 5 - Zona marginalizată Cartierul Romilor – Proiect prioritar din cauza prezenței populației defavorizate în zona urbană marginalizată identificată.

Zona 6 - Zona de regenerare urbană Valea Frumoasei - proiect prioritar datorită importanței zonei în ansamblul urbanistic al municipiului.

3 ANEXE

ANEXA 1. – Zone Prioritare de Regenerare.

ANEXA 2. – Listă proiecte cheie de regenerare urbană și idei de proiect.

ANEXA 3. – Harta zonelor marginalizate identificate prin Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate.

PIESE DESENATE

- Hărți ale zonelor de regenerare urbană identificate.

SEBEŞ

PIATA MURDOULEN-ASA
"DACA"

ZONA 1 - ZONA CENTRALA A MUNICIPIULUI

Miercurea
Sibului

DN 1

Virtu
de Jura

DN 1

DN 1

DN 1

DN 675

Verificator / expert:	Nume:	Scriem:	Comis:	Revizor / pentru Nr. data:
SC SEMPER IDEAS R L Măgura Nea, Str. Arelor, Nr. 34 Tel: 031 918 442 Fax: 031 918 442 E-mail: office@semper.ro www.semper.ro				
Scf proiect	arb. Calin Deca	Beneficiar: MUNICIPIUL SEBES		
Proiectat	arb. Calin Deca	Denumire planșă:		
Desenat	ing. Lazar Cristina	Scara %		
Verificat	arb. Calin Deca	Regenerare urbana		
		Zona 1 - Zona centrala a municipiului		
		Planșă RE-01		
		Proiect nr. 650/2024		
		Faza p. t.		

SEBEŞ

ZONA 2 - ZONA ALBŢI

Verificator / expert	Nume	Semnatura	Comandă	Referință / Expertiza Nr. / Data
 S.C. SEMPPE IDEM S.R.L. Moșneag, Str. Jucăni, Nr. 34 650110, Sebeș, Județul Cluj RO3313108 / 15.01.172014 e-mail: office@semppe.ro www.semppe.ro	arh. Calin Deca			
	arh. Calin Deca			
Proiectant	arh. Calin Deca			
Dezvoltat	ing. Lavinia Cristina			
Verificat	arh. Calin Deca			
Denumire proiect: STUDIU DE REGENERARE URBANĂ A MUNICIPIULUI SEBEȘ Beneficiar: MUNICIPIUL SEBEȘ Denumire planșă: Regenerare urbană Zona 2 - Zona Albă Scara: %			Proiect nr. 6502024 Faza P. 1 Planșă RE-02	

LANCRĂM

ZONA 3 - ZONA LANCRAȚ - RĂUL SEBEȘ

Alba Iulia

Sebeș

DN 1

DN 1

CASA MEMORIALA
LUCIAN BLAGA

Verificator / expert	Nume	Semnatura	Compara	Referință / Expertiza Nr. / Data
	S.C. SEMPER IDEM S.R.L. Măgala Nea, Str. Ionin, Nr. 24 Tel: 0351 718 311 Fax: 0351 718 312 e-mail: office@semper.ro www.semper.ro			
Set proiect	Arch. Calin Deca			
Proiectat	Arch. Calin Deca			
Desenat	Ing. Lucian Cristina			
Verificat	Arch. Calin Deca			
Denumire proiect:				Proiect nr.
STUDIUL DE REGENERARE URBANA A MUNICIPIULUI SEBEȘ				650/2024
Beneficiar:				Faza
MUNICIPIUL SEBEȘ				P. T.
Scara				Planșă
Regenerare urbană				RE-01
Zona 3 - Zona Lancrăm - Răul Sebeș				

PETREȘTI

Verificator / expert	Nume	Semnatura	Comit	Referat / Expertiza Nr. / Data
S.C. SEMPER IDEM S.R.L. Adresa: Calea Bucuresti Nr. 54 Tel: 0732 301 281, 0732 301 282 ROM3337148 15521172016 E-mail: office@semperidem.ro www.semperidem.ro				
Sef proiect	arh. Calin Deca		Denumire proiect:	
Proiectant	arh. Calin Deca		STUDIUL DE REGENERARE URBANĂ	
Detinator	ing. Lazar Cristina		A MUNICIPIULUI SEBES	
Verificat	arh. Calin Deca		Beneficiar:	
			MUNICIPIUL SEBES	
			Denumire planșă	
			Scara	
			%	
			Regenerare urbană	
			Zona 4 - Zona de regenerare urbană Petrești	
			Planșă	
			RI-04	

SEBEŞ

ZONA 5 - ZONA MARGINALIZATĂ - CAPACITATE ROMILOR

Verificator / expert	Nume	Semnatura	Cantid	Referat / Expertiza Nr.	Data
 S.C. SEMPER IDEM S.R.L. Medonia Road, Str. Jovanovici, Nr. 34 RO-36001148 / 0755 8142- RO-36001148 / 0755 8142- e-mail: office@semperid.ro www.semperid.ro			Denumire proiect: STUDIUL DE REGENERARE URBANĂ A MUNICIPIULUI SEBEŞ		
Şef proiect	arh. Calin Dea		Beneficiar	MUNICIPIUL SEBEŞ	
Proiectat	arh. Calin Dea		Scara	%	
Desenat	ing. Lazar Crisina		Faza	P.T.	
Verificat	arh. Calin Dea		Planşa	Regenerare urbană	
			Zona 5 - Zona marginalizată - Cartierul romilor		
			RE-05		

SEBEŞ

ZONA 6 - ZONA "VALEA FRUMOASEI"

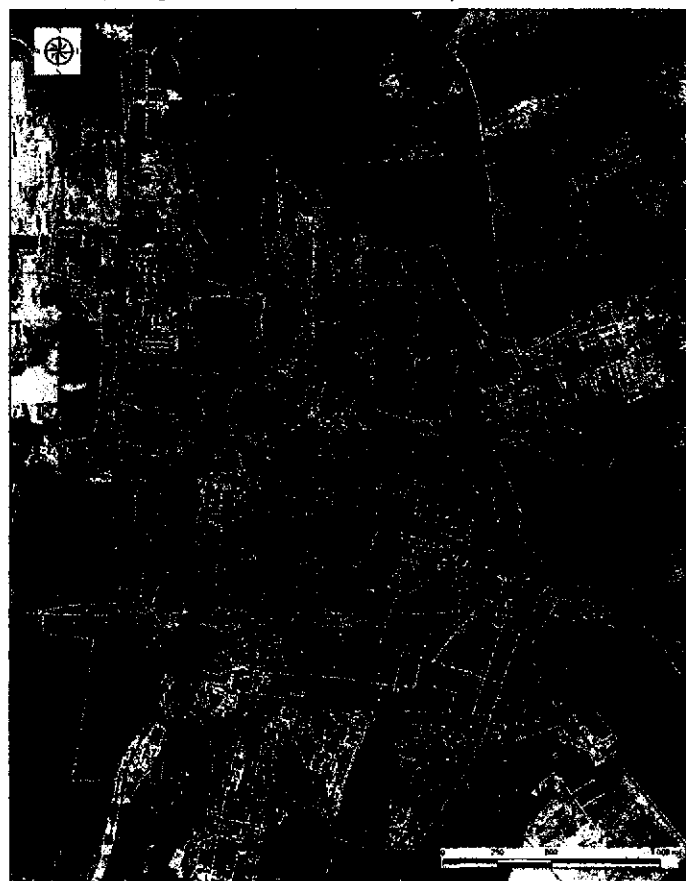
Verificator / expert	Nume	Semnatura	Categ	Referat / Expertiza Nr / Data
S.C. SEMPER IDEM S.R.L. Mugurel Nasta, Str. Furtuna, Nr. 34 Tel. 0732 703 381, 0733 918 482 036537149, 03521172016 e-mail: oficiu@semperide.ro www.semperide.ro		Denumire proiect:		
Semper Adem		STUDIU DE REGENERARE URBANA A MUNICIPIULUI SEBEŞ		
Beneficiar:		MUNICIPIUL SEBEŞ		
Scara		Denumire plan:		
%		Regenerare urbana Zona 5 - Zona marginalizată - Cartierul romilor		
Proiectant		Faza		
Desenat		P.T.		
Verificat		Planşa		
		RZ-05		

ANEXA 2. – Listă proiecte cheie de regenerare urbană și idei de proiect.

Nr. crt	Domeniu	Proiect	Sursa de finanțare
1	Regenerare urbană	Reabilitare și revitalizare Parc Arini - Regenerare spații publice	PR Centru, Buget local
2	Regenerare urbană	Regenerarea spațiilor publice din zona Valea Frumoasei – municipiul Sebeș	PR Centru, Buget local
3	Regenerare urbană	Modernizare străzi: Lucian Blaga, Mihai Viteazu, 9 Mai, Mioriței, 24 Ianuarie, Piața Primăriei, Piața Libertății, Municipiul Sebeș.	PR Centru, Buget local
4	Regenerare urbană	Modernizare Piața Dacia – Municipiul Sebeș	Buget local
5	Regenerare urbană	Înființare sens giratoriu strada Augustin Bena intersecție cu strada Mihail Kogălniceanu, municipiul Sebeș	Buget local
6	Regenerare urbană	Construire Parc fotovoltaic Sebeș	Fondul de modernizare, Buget local
7	Regenerare urbană	Construire infrastructură pentru transportul public ecologic	Buget local
8	Regenerare urbană	Amenajare zone de parcare (spații parcare auto)	Buget Local; AFM
9	Regenerare urbană	Amenajarea plantațiilor de aliniament și de protecție.	PNRR; Buget Local
10	Regenerare urbană	Programe de măsurare a calității factorilor de mediu vulnerabili la poluare (apă, aer, sol)	PNRR; Buget Local
11	Regenerare urbană	Stații de reîncărcare pentru vehicule electrice în Municipiul Sebeș.	AFM; POR P4; Buget Local
12	Regenerare urbană	Modernizarea/ extinderea sistemului de apă uzată	Buget Local; PODD; PNRR; CNI
13	Regenerare urbană	Modernizarea/ extinderea rețelei de gaze naturale;	AFM; PODD
14	Regenerare urbană	Modernizarea/ extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică.	AFM; PODD; POR P3
15	Regenerare urbană	Dezvoltarea infrastructurii de furnizare a internetului wireless.	Buget Local; POR P2; POR P3
16	Regenerare urbană	Drum de ocolire în partea de vest a Municipiului Sebeș	Programul Transport, Buget Local, Bugetul județean

Nr. crt	Domeniu	Proiect	Sursa de finanțare
17	Regenerare urbană	Reabilitarea trotuarelor și amenajarea pistelor de biciclete către zonele industriale.	Buget Local; POR P4
18	Regenerare urbană	Amenajare spațiu urban în zona străzii Alunului.	AFM; POR P3
19	Regenerare urbană	Program de reabilitare energetică a clădirilor publice și private de pe raza municipiului.	AFM; Buget Local; POR P3; CNI
20	Regenerare urbană	Construire Locuințe Sociale.	POIDS; Buget Local
21	Regenerare urbană	Construire Locuințe pentru Tineri.	POIDS; CNI; Buget Local
22	Regenerare urbană	Amenajarea spațiilor verzi pe raza municipiului.	POR P3; Buget Local
23	Regenerare urbană	Conservarea spațiilor verzi existente.	POR P3; Buget Local
24	Regenerare urbană	Reabilitarea, modernizarea și dotarea spațiilor verzi și de agrement.	Buget Local; CNI; POR P3; POR P7
25	Regenerare urbană	Îmbunătățirea facilităților școlare și liceale.	Buget Local; CNI; POR P6
26	Regenerare urbană	Dotarea cu microbuze școlare.	Buget Local; CNI; POR P6
27	Regenerare urbană	Centru de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în nevoie.	POIDS; Buget Local
28	Regenerare urbană	Centru de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie.	POIDS; Buget Local
29	Regenerare urbană	Construirea unui centru multifuncțional pentru persoane în vârstă.	POIDS; Buget Local
30	Regenerare urbană	Centru multifuncțional de servicii sociale integrate.	POIDS; Buget Local
31	Regenerare urbană	Centru de zi pentru persoane toxico-dependente pentru persoane cu diferite adicții: droguri, alcool, alte substanțe toxice etc..	POIDS; Buget Local
32	Regenerare urbană	Centru rezidențial pentru persoanele adulte cu dizabilități.	POIDS; Buget Local
33	Regenerare urbană	Centru rezidențial pentru copii în sistemul de protecție specială.	POIDS; Buget Local
34	Regenerare urbană	Centru de zi pentru persoane adulte cu dizabilități.	POIDS; Buget Local
35	Regenerare urbană	Centru de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți.	POIDS; Buget Local
36	Regenerare urbană	Dezvoltarea infrastructurii smart a municipiului	Buget Local; POR P2

Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale

Municipiul: Sebeș

Legenda

Limita intravilan

Tipuri de comunități urbane marginalizate:

- Zone de tip ghetou cu blocuri
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- Zone de tip mahala cu case
- Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
- Zone de locuințe sociale modernizate
- Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
- Zone mixte

(număr) Estimare număr locuitori în zonă

Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

În zona marginalizată sunt menționate numele zonei și numărului estimat de locuitori din zonă doar dacă și așa cum au fost declarate acestea de către autoritățile locale.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ

Consilier local Lupu Ovidiu Cătălin

SECRETAR GENERAL MUNICIPIUL SEBEȘ

VLAD CRISTINA ELENA